

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 893

Millî Eğitim temel kanunu tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân
Komisyonları raporları (1/754)

T. C.

Başbakanlık

4 . 12 . 1972

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 71 - 1532/12153

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 30 . 11 . 1972 tarihinde kararlaştırılan «Millî Eğitim Temel Kanunu tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Ferid Melen
Başbakan

Millî Eğitim Temel Kanunu tasarısı

GENEL GEREKÇE

Giriş :

Millî Eğitim Temel kanun tasarısı, Hükümet Programında yer alan Millî Eğitim Reformunu gerçekleştirmek üzere, Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Yüksek Planlama Kurulu ile Bakanlar Kurulunca kabul edilerek 13 Ekim 1972 tarih ve 14/335 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan «Millî Eğitim Reformu Stratejisi» uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş bulunmaktadır.

Hazırlıklar sırasında, Bakanlıkça geçmişte bu yolda yapılan bütün çalışmalar değerlendirilmiş, özellikle VII. ve VIII. Millî Eğitim Şûraları kararlarından yararlanılmış ve uzun dönemli kalkınmanın ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının Temel Hedefleri ve Stratejisine uyulmuştur.

Millî Eğitimimizin temel sorunları :

Bugün millî eğitim sistemimizin temeli Cumhuriyetin ilânından sonra atılmış; çöken Osmanlı İmparatorluğunun kalıntıları üzerinde genç Türkiye Cumhuriyeti yaratılırken Millî Eğitime başlangıçta Devletin muhtacolduğu idarî kadroları süratle doldurmak görevi düşmüş; buna, millî ülküye bağlı, idealist ve dinamik kuşaklar yetiştirmek, devrimleri halka yaymak, batıl inanışlarla ve cahillikle savaşmak görevleri eklenmişti. Millî Eğitim sistemimiz 1932 - 1933'te bu istekleri karşılayacak şekilde örgütlenmiş, zaman içinde gelişerek o günlerin imkân ve şartları ölçüsünde görevini yerine getirmiştir.

Eğitim sistemini toplum sisteminden bağımsız olarak düşünmek mümkün değildir. Nitekim Atatürk devri de dâhil, bu atılımlar ve gelişmeler içinde Türkiye'nin maddî ve manevî çehresi değıştikçe toplumumuzun eğitimimizden istekleri artmış, değışmiş, çeşitlenmiş ve millî eğitim sistemimiz de bu istekleri karşılayabilmek için yerine ve zamanına göre önemli değışikliklere uğramıştır. Son devir millî eğitim tarihimiz bunun çok sayıda kanıtları ile doludur.

1939 yılından bu yana Millî Eğitimimizle ilgili 35 Kanun çıkarılmıştır. Bunlardan dokuzu ilk-öğretimle, biri orta öğretimle, yedisi meslekî ve teknik öğretimle, beşi yüksek öğretimle, üçü de kuruluşla ilgilidir. 10 Kanun da genel niteliktedir. Bütün bu kanunlar zaman içinde beliren ihtiyaçları karşılamak maksadıyla çıkarılmıştır.

1939 - 1972 yılları arasında, objektif çalışmaların ortaya koyduğu verilere dayanılarak, eğitim sorunları üzerinde çözüm yolları aramak üzere, sekiz defa Millî Eğitim Şûrası toplanmıştır. Bu Şûralarda, Türk eğitim sisteminin, toplumumuzun hızla değışen ihtiyaçlarına cevap verecek hale getirilmesi ve eğitimle ilgili özel sorunlara çözüm yolları aranması hususları tartışılmış ve kararlar alınmıştır.

Bütün bu çabalar, eğitimimize düşen görevlerin sonraki dönemlerde yerine getirilmeye çalışıldığının belirtileridir. Tarihi görünüm içinde ve Türkiye'nin inkân ve şartları dikkate alınarak gözden geçirildiği takdirde elde edilen sonuçların önemi daha iyi anlaşılır.

Atatürk'ün «Muallimler, yeni nesil sizin eseriniz olacaktır», «Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak muallimlerdir» sözleriyle gerçekleştirilen millî eğitim ülküsü ve hizmet aşkı içinde yetişen ve aynı inançla yurdun dört bucağına yayılan Türk öğretmeni, yurdumuzun hızla ilerlemesinde ve bugünkü seviyeye ulaşmasında birinci derecede rol oynamıştır. Yurdumuzda nüfusun hızla artmasına, yerleşmenin çok dağınık, yerleşme birimlerinin çok küçük ve coğrafi şartların çok güç olmasına ve buna karşılık eğitime ayrılabilen malî kaynakların çok sınırlı bulunmasına rağmen, 1928'de yeni Türk harflerinin kabulüyle çok düşük olan okuma - yazma oranı bugün yüzde 55'e yükselmiş; okullaşma oranları, ilkokul çağında yüzde 88,6 ya, birinci devre ortaöğretimde yüzde 35'e, ikinci devre ortaöğretimde yüzde 18'e, yüksek öğretimde yüzde 6,8'e ulaşmıştır.

Türkiye 1960 tan sonra planlı kalkınma dönemine girmiş ve yurdun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınması uzun dönemli planlara bağlanmaya başlanmıştır. Bu dönemde sosyal gelişme ve ekonomik kalkınmanın yeni istekleri karşısında, eğitim sistemimizin gözden geçirilmesi zorunluğu kendisini göstermiştir. Çünkü kalkınma hedeflerine ulaşılabilmesi için eğitim - üretim - insangücü sistemleri arasında denge kurulması, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerinin bir bütünlük içinde tespit edilmesi ve bu hedeflerle eğitim sisteminin kapasitesi arasında sayı ve nitelik bakımından tutarlık sağlanması gereklidir. Kalkınma ve eğitim arasındaki bu ilişki, kalkınma planları içinde uzun dönemde eğitimin, gelişme yönlerinin tespit edilmesini zorunlu kılmıştır. Bundan dolayı, eğitim sistemini kalkınma hedeflerini gerçekleştirecek yapı ve muhtevaya kavuşturmak önemli bir sorun olmağa devam etmektedir.

Türkiye hızla sanayileşme yolunu seçmiş bulunmaktadır. Türkiye'nin Ortak Pazara girme kararı, geçiş dönemi içinde, planlı bir şekilde ve hızla sanayileşmenin önemini büsbütün artırmıştır. Bunun için gerekli sayıda ve nitelikte insangücünü millî eğitimimiz sağlayacaktır. Ayrıca, hızla sanayileşmenin toplumda yaratacağı sosyal hareket ve değışiklikler de eğitimi çok yakından ilgilendirmektedir.

Birinci ve İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planları uygulaması sırasında karşılaşılan durumlar ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma ihtiyaçlarını karşılayabilme açısından eğitim sistemimizin bazı dar boğazlara girmiş olduğunu göstermekte ve sistemde yeniden düzenleme zorunluğunu ortaya koymaktadır. Bu dar boğazları, getirilen çözüm yollarıyla birlikte, aşağıdaki noktalarda toplam mümkündür:

1. Millî birlik ve bütünlüğün güçlendirilmesi :

Son yıllarda ülkemizde vukubulan gençlik olaylarının ve anarşik hareketlerin incelenmesi, diğer önemli sebepler arasında, millî eğitim sistemimizin de muhteva bakımından önemle ele alınarak, Türk milletinin bütün fertlerinin Atatürk devrimlerine, Türk milliyetçiliğine ve demokrasi ideallerine bağlı vatandaşlar olarak yetişmelerini sağlayan, böylece millî birlik ve bütünlüğü gerçekleştiren eğitim programlarının geliştirilmesi, uygulamanın titizlikle izlenmesi, bu arada öğretmen yetiştirmeye daha büyük bir önem verilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

2. Okul öncesi eğitimi :

4 - 6 yaş dönemi, çocuklar için zihin yeteneğinin çok hızla geliştiği ve eğitim bakımından çok önemli olduğu bir çağdır. Bu yüzdendir ki batı ülkelerinde bu çağda yapılacak eğitime ağırlık verilmekte ve mecburî eğitim, okul öncesi eğitimi de kapsayacak şekilde gelişmektedir. Yurdumuzda aileler arasındaki bölge, seviye, çevre farkları dikkate alınmırsa, konu daha da önem kazanır. Kaldı ki gelişen sosyal ve ekonomik hayatımız okul öncesi eğitimin yayılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu itibarla okul öncesi eğitiminin sosyal adalet ve fırsat eşitliği ilkelerine uygun olarak Devletin malî imkânları ölçüsünde uygulanması gerekir. Uygulama, plan hedeflerine göre yürütülecek ve Üçüncü Beş Yıllık Plan döneminde özel teşebbüsü teşvik edici tedbirlere ağırlık verilecektir.

3. İlköğretim :

Temel eğitimin 7 - 11 yaş grubunu içine alan ilköğretimde dar boğaz, Cumhuriyet Hükümetlerinin büyük çabalar harcamalarına rağmen okullaşma oranının yüzde yüze getirilememesidir. Bugün okullaşma oranı yüzde 88,6'dır. Hattâ bazı bölgelerde, özellikle Güney - Doğu - Anadolu'da bu oran ortalamaya göre çok düşüktür. Öte yandan okullaşmanın yüzde yüz gerçekleştirilmesinde en güç döneme gelinmiştir. Bugün okulu bulunmayan köyler, çeşitli bölgeleri uzak ve sarp bölümlerinde kalmıştır. Buralarda yerleşme çok dağınık olup, nüfus 250 'nin altındadır ve çoğuna altyapı yatırımları yapılmadığı veya yetersiz olduğu için okul yapımında büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Beş yıllık ilkokul öğrenimi süresinde öğrencilerin çevreye uymalarını, pratik bazı bilgiler edinmelerini sağlayacak program esneklikleri bulunmakla birlikte, bunlardan yararlanma imkânları her zaman bulunmamakta, ilkokul genellikle öğrencilerine temel bilgiler ve iyi yurttaşlık bilgileri vermektedir. Oysaki ilkokulu bitirenlerin yüzde 52'si üst öğrenime gitmemektedirler. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, ilkokuldan sonra üst öğrenime gitmeyen 12 - 14 yaş grubuna hayat ve iş alanları için geçerli beceri kazandıracak yetiştirici kurslar ve sınıflar açılmasını öngörmekte ise de, yeterli imkân ve kaynakları tespit etmediğinden bu görev yerine getirilememektedir. İlkokul mezunlarına beceri kazandıracak bir kuruluşun bulunmayışı ve çıraklık düzeninin de hâlâ kurulamamış olması, bu kademede büyük bir boşluk olarak durmaktadır.

Temel eğitim 8 yıla çıkarılarak programlar, öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini ortaya koyacak ve onlarda belli meslek ve becerilere karşı sevgi ve yönelme uyandıracak şekilde geliştirilecektir. Böylece, temel eğitimden sonra üst öğrenime gitmeyecek öğrencilerin, kalkınmanın gerektirdiği insan gücü ihtiyaçlarını daha kolay karşılayacak duruma gelmeleri sağlanarak bu boşluk doldurulacaktır.

Temel eğitimi 8 yıla çıkarmakla, nüfusu az ve dağınık olan, ayrı ayrı ilkokul ve ortaokul götürülmesi mümkün olmayan yerler için bölge temel okulları açmak suretiyle, geniş vatandaş kitlelerinin temel eğitimini sağlama, böylece uzun dönemde 8 yıllık mecburî eğitimi gerçekleştirme yoluna girilmiş olacaktır.

4. Ortaöğretim :

Ortaöğretim bugünkü iki kademedeki kuruluştur.

Ortaöğretimin birinci kademesinde, yani ortaokullarda, dar boğaz, ilk planda, öğrenci fazlalığına karşı özellikle bazı dallarda öğretmen azlığı, bina laboratuvar, atelye, konferans ve spor salonu, uygulama bahçesi ve ders araç - gereçleri yetersizliğinden meydana gelmektedir.

Öğretim programları genellikle, öğrencilerin ferdi farklılıklarına cevap verecek esnekliğe sahip olmadığı gibi çevrenin ekonomik özelliklerini de yeter derecede dikkate almadığı, onlarda bazı meslek ve becerilere karşı sevgi ve yönelme uyandırmadığı için, öğrencilerden üst öğrenime gitmeyeceklerin hayata uyabilmelerini kolaylaştıramamaktadır. Uygulama ve deneyler, imkânsızlıklar sebebiyle istendiği şekilde yapılamadığı için, dersler genellikle nazari bilgilerin aktarılması şeklinde verilebilmektedir. Yukarıda belirtilen maddi ve manevi eksikliklerin verimi etkileyeceği açıktır. Nitekim ortaokullarda verim çok düşüktür. 1970 - 1971 öğretim yılında birinci sınıfta yüzde 40, ikinci sınıfta yüzde 29, üçüncü sınıfta yüzde 27 oranında öğrenci sınıfta kalmıştır.

Ortaöğretimin ikinci kademesinde genel öğretim veren liselerde durum, birinci kademeyle hemen hemen aynıdır. Yalnız bu okullarda, özellikle fen dalları öğretmenleri çok daha azdır. Yüksek öğretime götüren tek yol olarak görüldüğü için, aynı seviyede olan meslekî ve teknik öğretim okullarının zararına, liseler, öğrencileri kendilerine çekmekte; dolayısıyla zaten sınırlı olan imkânları zorlamakta ve öğrenci kalitesi düşmektedir.

İkinci devre okullarımızda, özellikle liselerde, yatırımların tam olarak yapılamamasından sınıf mevcutları anormal şekilde artmış ve okullar yeterli sayıda araç ve gereçlerle donatılmamıştır. Okulların fizikî şartlarının bozulması liselerimizde verimin düşmesinde rol oynamıştır. 1970 - 1971 öğretim yılında liselerde sınıfta kalma oranı, birinci sınıfta yüzde 42, ikinci sınıfta yüzde 28, üçüncü sınıfta yüzde 25'tir.

Yukarıdaki sebepler yanında ikinci devre ortaöğretim kurumlarında gerekli yöneltme hizmetinin yapılamaması, öğrencilerin kabiliyetleri ölçüsünde bir eğitimle hayata ve iş alanlarına hazırlanmalarını sağlayacak esnek programlar olmayışı ve çeşitli programlar arasında yatay ve dikey geçiş imkânlarının bulunmayışı da verimin düşmesinde rol oynamıştır.

Gerek ilköğretim, gerekse ortaöğretim içindeki genel, meslekî ve teknik okullar birbirinden ayrı olarak planlanmış ve düzenlenmiştir. Bu öğretim kurumları amaç, ilke, metot yönünden büyük farklılıklar içinde çalışmaktadırlar. Bu tür ayrı düzenlemeler Türk millî eğitiminin amaçlarını gerçekleştirmede dar boğazlar yaratmıştır. Öte yandan verimsizlik ve ileri kademelerdeki kapasite yetersizliği, bütün eğitim düzeninin ortak bir sorunu haline gelmiştir.

Bu kademedeki kalkınmanın gerektirdiği orta seviyeli insangücünü yetiştirecek olan meslekî ve teknik öğretim okulları, gereken rağbeti görmemektedir. Bu okulları bitirenlere sanayide güçlüklerle iş verilmesi, iş hayatına hazırlayan imkânların öğretim sırasında gerekli derecede yaratılmamış olması, öğretimin sanayi ve hizmet kesimleri ile ilişki kuramaması yüzünden teknolojik gelişmelerin izlenememesi, bu kurumlardan çıkanların ücret, yetki ve sorumluluklarının tespit edilememiş olması, toplumda sadece yüksek öğretim görmüş olanların itibar görmesi, buna karşılık, meslekî ve teknik okulları bitirenlerden üniversiteye girişte aday olmak isteyenlere lise imtihanlarını vermenin şart koşulması, meslekî ve teknik öğretimde çekiciliği azaltan sebeplerden bir kısmıdır.

Ortaöğretimin yapısını birbirlerine kapalı dikey kuruluşlardan ibaret sayan uygulamanın, toplumda sosyal sınıflar yaratacak nitelikte olması, yatay ve dikey sosyal mobilitayı kolaylaştırılmaması, aynı seviyede çeşitli okul mezunları arasında aşağılık duygusu veya huzursuzluk doğurması, çeşitli kabiliyetlerin belli bir kanala zorlanması, nihayet üniversite öğrenimine girişte yalnız lise yolunun itibar görmesi ve diğer öğrenimlerin arka plana itilmesi, bu konuda büyük sakıncalar doğurmaktadır.

Eğitimin demokratikleştirilmesi ilkeleri ile bağdaşmayan ortaöğretim sistemindeki birbirlerine kapalı dikey kuruluşlar halindeki okullar arasındaki aşılma duvarları eritmek ve ortaöğretim sistemini öğrencilerin başarılarına göre yönelebileceği çeşitli programlardan kurulmuş bir bütünlük içinde yeniden düzenlemek zorunlu olmaktadır.

Çeşitli programlardan kurulu ortaöğretim yaklaşımı, bu zorunluluktan doğmaktadır. Bu gerekçe ile VIII. Millî Eğitim Şurasında, genel, meslekî veya teknik hangi tür programı uygulay-

sa uygulasin, bütün ortaöğretim okullarının «lise» adı altında toplanması ve uygulanan program veya programların adını da başa koymak suretiyle bunlara lise, teknik lise, fen lisesi, meslek lisesi, çok programlı lise gibi adlar verilmesi kararlaştırılmıştır.

Böylece, ortaöğretim sistemi, birbirlerine genellikle kapalı dikey okullar yerine, öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerine göre üst öğrenime veya iş hayatına hazırlayan çeşitli programlardan oluşmuş bir yapı kazanmış olmaktadır. Bu sistemde yöneltme temel ilke olacak; yöneltmeyi sağlamak için eğitim kurumlarından rehberlik hizmetleri teşkilâtlandırılacak ve öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde, kategorik imtihanlar yerine, devamlı ve objektif ölçme ve değerlendirme metotları kullanılacaktır.

5. Yüksek öğretim :

Üniversiteleri, akademileri ve lise öğrenimi üzerine en az iki yıllık öğrenim veren yüksek okulları kapsayan yüksek öğretimde 175 000 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerden çoğu genel eğitim dallarında toplanmakta; bu durum, meslekî ve teknik alanlarda kalkınma planlarında öngörülen yüksek seviyede insangücü ihtiyaçlarının karşılanmasını kısıtlamaktadır. Planlı dönemde fen dallarında öğrencilerin toplam öğrenciler içindeki oranı, ancak yüzde 21,9'dan yüzde 25,3'e çıkmış; buna karşılık edebiyat ve sosyal bilimlerin oranı yüzde 65,2'den yüzde 61,1'e düşmüştür.

Yüksek öğretimde okullaşma oranı çağ nüfusunun yüzde 6,8'ini bulmakta ve yaratılan kapasite, istekleri karşılayamamaktadır.

Bazı bakımlardan daha avantajlı olan farklı statülerin varlığı, üniversiteler arasında huzursuzluk yaratmakta; yüksek öğretim kurumları arasında, özellikle öğretim elemanları statüsünde asgarî ortak ölçülerin bulunmayışı, yüksek okulları, daha çekici olan akademi statüsüne dönüşmeye zorlamaktadır. Bu karışık ve huzursuz durum, yüksek öğretimi iktisadî, sosyal, ve kültürel kalkınma ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde bütünleştirmeyi ve bütünleştirilmiş yeni ortaöğretim sistemi ile tutarlı bir yapıya kavuşturmayı zorunlu kılmaktadır.

Ortak temel esasları bu kanun tasarısı ile belirtilmekte olan yüksek öğretim kurumları üniversiteler, akademiler ve yüksek okullardır. Üniversiteler ile akademiler, özel kanunlarına tabidirler. Son yıllara kadar her bakımdan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olan Mühendislik ve Mimarlık Yüksek okulları ile Güzel Sanatlar Akademisi de, İktisadî ve Ticarî İlimler Akademileri gibi, özel kanunlarla akademi statüsüne kavuşturulmuşlardır. Sıra, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı diğer yüksek okullara gelmiştir. Bunlar için hazırlanmış olan Devlet Yüksek Okullar kanunu tasarısı da ayrıca Yüce Meclislere sunulacaktır.

Böylece, Millî Eğitim Temel Kanunu ile, okul öncesi temel eğitim, ortaöğretim ve yüksek öğretim kurumlarını kapsayan örgün eğitim, yapı bakımından, dengeli ve ahenkli bir sistem bütünlüğü kazanmış olmaktadır.

6. Yaygın eğitim :

Temel eğitimde dar doğazın en önemlisi, Türk halkının cahillikten kurtarılması sorunudur. Yeni harflerin kabulünden bu yana okuma - yazma öğretimi Millî Eğitim Bakanlığını en fazla uğraştıran bir konu olmuş, fakat harcanan bütün çabalara rağmen bugüne kadar halkımızın yüzde 45'ine okuma - yazma öğretmek mümkün olamamıştır.

Yaygın eğitim, daha kısa sürede ve daha az masraflı, kalkınmanın gerektirdiği sayı ve nitelikte insangücünü yetiştirecek bir sistem olduğu halde, bu eğitimin çalışma hayatına dönük, fonksiyonel bir birim özelliği kazanması sağlanamamıştır.

Geniş kitlelere vatandaşlık eğitimi vermek, kültür değerlerimizi yaymak ve benimsetmek, millî birlik ve bütünlüğümüzü sağlamak, sosyal kalkınma çabalarımıza eğitim yolu ile katkıda bulunmak gibi alanlarda yapılan çalışmalar da çok sınırlı kalmıştır.

Bu şartlar altında, yaygın eğitimin, örgün eğitimden yeter derecede yararlanamayan vatandaşların mecburî temel eğitimlerini tamamlamak, hayata ve iş alanlarına hazırlanmalarına yardımcı olmak ve yetişkinlerin mesleklerine daha olumlu olarak uymalarını ve sürekli olarak yetişmelerini

ni ve gelişmelerini sağlamak için örgün eğitim yanında ve dışında girişilen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, en önemli bir millî eğitim sorunu olarak durmaktadır. Kanun tasarısı ile bu alanda düzenleyici temel hükümler getirilmektedir.

7. Öğretmenlik mesleği :

Uygulamada insan unsurunun en önemli olduğu alan eğitimidir. Eğitimde temel insan unsuru öğretmendir. Eğitim teknolojisindeki gelişmeler, eğitim ve öğretimi kolaylaştırmada ve etkili kılmada yardımcı olurlar, fakat hiçbir zaman öğretmenin yerini alamazlar. Bir okul ancak öğretmenleri kadar iyidir. Bu sebeple her derece ve türdeki eğitim kurumları için gerekli sayıda ve nitelikte öğretmen yetiştirmek ve istihdam şartlarını çekici kılmak büyük bir önem taşımaktadır.

Planlı dönemde ilkokul öğretmeni yetiştirmek için girişilen büyük çabaların sonucu olarak, bugün ilköğretimde öğretmen yetiştirme politikasında sayı yerine niteliğe öncelik verilecek bir duruma ulaşılmıştır. Öğretmenlik mesleği muhteva ve metotları bakımından ortaöğretim seviyesinde bir yetiştirme düzeni içinde edinilecek ve başarılabilecek bir meslek değildir. Nitekim, Avrupa ülkeleri arasında öğretmenini bu seviyede bir kaynaktan yetiştiren bir ülke kalmamıştır. Avrupa topluluğunun bir üyesi olarak Türkiye 2000 yılının ihtiyaçlarını karşılayabilecek Türk vatandaşlarını yetiştirebilmek için, öğretmenlik mesleğini en kısa zamanda yüksek öğretim seviyesine getirmek, her alanda olduğu gibi bu alanda da Avrupa standartlarına ulaşmak zorundadır.

Ortaöğretimde en önemli sorunlardan biri de gerekli sayı ve nitelikte öğretmen bulunamamasıdır. Öğretmenlerin toplum içindeki statüleri ile görevleri arasında denge kurulması, öğretmen ve yöneticiler için istihdam şartlarının geliştirilmesi, mahrumiyet bölgelerinde çalışmayı teşvik edici tedbirlerin hızla getirilmesi gereklidir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1327 sayılı Kanunla değiştirilen 36 ncı maddesiyle, «Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı», öğretmenlik mesleği için ayrı bir sınıf olarak tesis edilmiştir. Bu kanunun uygulanması ile ilgili çeşitli pürüzler ve aksaklıklar giderilmek üzere. Bu nedenle Millî Eğitim Temel Kanununda, millî eğitim sisteminin en önemli unsuru olan öğretmenlik mesleği için, Devlet Memurları Kanununu değiştirici nitelikte olmayan, sadece sistemle birlikte mütalaası zorunlu olan temel hükümlere yer verilmeyle yetinilmiştir.

Temel kanun zorunluluğu :

Yukarıda sıralanan başlıca meseleler, amaçlar ve ilkelerden başlayarak okul öncesinden yüksek öğretim sonuna kadar bütün örgün ve yaygın eğitimin bir sistem bütünlüğü içinde ele alınması ve eşitliğimizin, devamlılık ve istikrar içinde, yenileşme, gelişme ve yayılmasına imkân verecek esasların, bir temel kanunda toplanması zorunluluğunu doğurmuştur.

İşte, Millî Eğitim Temel kanunu tasarısı bu gerekçe ile hazırlanmış bulunmaktadır.

Tasarı, Türk millî eğitiminin düzenlenmesinde esas olan genel amaç ve ilkeleri, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul, hına ve tesisleri eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsamaktadır.

Tasarı yedi kısımdan meydana gelmektedir.

Birinci kısım Türk millî eğitiminin genel amaçları ve bunların gerçekleştirilmesinde uyulacak temel ilkeler bölümlerini ihtiva etmektedir.

İkinci kısım, genel amaçları, temel ilkelere uygun olarak gerçekleştirecek olan Türk eğitim sisteminin genel yapısına ayrılmıştır. Üç bölümden toplanan bu kısmın birinci bölümünde Türk eğitim sisteminin belirten genel hükümler, ikinci bölümünde örgün eğitimi teşkil eden okul öncesi eğitim, temel eğitim, ortaöğretim ve yüksek öğretim, üçüncü bölümünde ise yaygın eğitim bölümü anaçizgileriyle ve bir bütünlük içinde takdim edilmektedir.

Üçüncü kısımda, eğitim sisteminin en önemli unsuru olan öğretmenlik mesleği de, okul öncesinden yüksek öğretime kadar, aynı bütünlük içinde ele alınmakta ve öğretmenlerin yetiştirilmesi, görevlendirilmesi, hizmetçi eğitimi ve istihdam şartları, mesleğin tümü için geçerli ortak hükümlere bağlanmaktadır.

Dördüncü kısım eğitim sisteminin altyapısını teşkil eden okul bina ve tesislerine ayrılmıştır. Beşinci kısım, eğitim sisteminin başka bir unsuru olan eğitim araç ve gereçleriyle ilgili hükümleri kapsamaktadır.

Altıncı kısımda, Devletin eğitim görev ve sorumluluğunu düzenleyen ve Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra kuruluş ve görevlerine temel olan anahükümler belirtilmektedir.

Yedinci kısım, son hükümleri ve yürürlük maddelerini ihtiva etmektedir.

Millî Savunma Bakanlığına bağlı askerî eğitim merkezleri, harb okulu, sınıf okulları ve akademiler hariç resmî ve özel bütün eğitim kurumları bu kanun hükümlerine tabi olacaktır.

Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra kuruluşunun, bu kanunla getirilen sistemin bütünlüğüne cevap verecek şekilde yeniden düzenlenmesi zorunludur. Bu konuda hazırlanmakta olan ve temel kanun içinde mütalâa edilemeyecek nitelikte ayrıntıları bulunan teşkilât kanun tasarı, kamu idaresinin reorganizasyonu ile ilgili çalışmalara paralel olarak sonuçlandırılacak ve bu temel kanunun arkasında Yüce Meclislere sunulacaktır.

Bu temel kanuna uygun yeni kanunlar getirilebileceği gibi mevcut mevzuatta bu kanunun gerektirdiği değişiklikler de yapılacaktır.

Personel rejimi ve özlük hakları 657 ve 1327 sayılı Devlet Memurları kanunlarıyla tedvin edilmiş olduğundan, okullaşma oranları ve uygulama hedefleriyle finansman kaynakları da program - bütçe teknikleriyle kalkınma planına bağlı bulunduğundan, sistemi tamamlayıcı nitelikte olan bu konularda tasarıda başka hükümler getirmenin gereği kalmamıştır.

Böylece, Türk Millî Eğitim sisteminin temel esasları, bir gerçeğe kanunu niteliği içinde, yasa organının incelenmesine sunulmuş olmaktadır.

Tasarının getirdiği başlıca yenilikler :

Tasarının kanunlaşması ile :

1. Türk Milletinin bütün fertlerini Atatürk ilkelerine ve Türk milliyetçiliğine bağlı iyi birer vatandaş olarak Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre yetiştirmek suretiyle, sağlam bir millî birlik ve bütünlük içinde, yurdumuzun iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmasını gerçekleştirmeyi ve hızlandırmayı ve Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline getirmeyi hedef tutan millî eğitim amaçları ve bunların gerçekleşmesinde uyulacak temel ilkeler, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve ilân edilmiş olacaktır.

2. Gençlerin ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yetiştirilmeleri için eğitimin muhteva ve metotlarının yöneltme ilkesine dayalı olarak düzenlenmesi ve rehberlik hizmetleriyle objektif ölçme ve değerlendirme tekniklerinden yararlanılması imkânları sağlanacaktır.

3. Türk eğitim sisteminin yapısı, Türk vatandaşlarının örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde toplumun ihtiyaçlarına göre yetiştirilmelerini ve imkân ve fırsat eşitliği içinde daha üst öğrenim basamaklarına geçebilmelerini sağlayacak şekilde kurulacak; bunun için de her derece ve türdeki okullar, kendi içlerinde ve bunlarla yaygın eğitim kurumları arasında yatay ve dikey geçişlere imkân verecek ve birbirlerini tamamlayacak bir sistem bütünlüğü içinde düzenlenecektir.

4. Çocukların zihin yeteneklerinin hızla geliştiği bir dönem olan okul öncesi eğitim, Türk eğitim sisteminde, önemine uygun bir yer alacaktır.

5. 7 - 14 yaşlarını kapsayan temel eğitim, öğrencilerin aynı zamanda hayata hazırlanmalarını sağlamak maksadıyla, bugünkü ilk ve ortaokulu içine alarak eğitim sisteminin alt kademesini meydana getirecek ve uzun dönemde mecburî öğrenim süresini 8 yıla çıkaracak şekilde yeniden düzenlenecektir.

6. Halen genel eğitime ağırlık veren ve birbirlerine kapalı dikey kuruluşlar şeklinde bulunan bugünkü orta öğretim sistemi, meslekî ve teknik eğitime ağırlık veren, öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetlerine ve toplum ihtiyaçlarına göre yüksek eğitime, iş alanlarına ve hayata hazırlayan, aralarında yatay ve dikey geçişler bulunan lise adı altında çeşitli programlardan veya okullardan oluşmuş bir sistem bütünlüğü içinde yeniden düzenlenecektir.

7. Nüfusu az ve dağınık olan veya gerekli görülen yerlerde orta öğretimin genel, meslekî ve teknik öğretim programlarını bir yönetim altında uygulayan çok programlı liseler kurulacaktır.

8. Genel, meslekî veya teknik nitelikte orta öğrenimlerini bitiren gençlerin, yetiştirildikleri yönde yüksek öğretime geçebilmeleri, yeni bir statüye bağlanacaktır.

9. Yüksek öğretim, millî eğitim sistemi çerçevesinde öğrencileri lisans öncesi lisans ve lisans üstü seviyelerinde yetiştiren bir bütünlüğe kavuşturulacak; statüleri arasında aşırı derecede farklılıklar bulunan bugünkü yüksek öğretim kurumları bu kanunun getirdiği ortak esaslar çerçevesinde yeniden düzenlenecek; bu bütünlük içinde teknoloji üretimi ve uygulaması için eleman yetiştirmek üzere temel iki kanalda görev alacak kuruluşlar bulunacak ve bu kanallar arasında öğrencilere kabiliyetlerine göre geçiş yolları açık tutulacaktır.

10. Örgün eğitimden yeterli kadar yararlanamayan kimselerin, yaygın eğitim yoluyla toplum ihtiyaçlarına göre sürekli bir şekilde yetiştirilmeleri imkânları sağlanacaktır.

11. Öğretmenlik meslek olarak bir bütünlüğe kavuşturulacak; öğretmen yetiştiren kurumların seviyesi yükseltilecek; gerek bu kurumlar gerekse hizmet içi eğitim, öğretmenlerin yatay ve dikey geçişlerle yükselmelerine imkân verecek şekilde düzenlenecek; öğretmenlerin yurdun çeşitli bölgelerinde görev yapmaları ve gerekli görülen yerlerde, özellikle mahrumiyet bölgelerinde görevli öğretmenlere, konut sağlanması esasa bağlanacaktır.

12. Her derece ve türdeki eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç - gereç ve öğrenci kapasiteleri ile ilgili standartların tespit edilmesi ve eğitim kurumlarının bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanacaktır.

13. Eğitim kurumlarında kullanılacak ders kitapları ile diğer eğitim araç ve gereçleri, öğretmen ve öğrencilere kaynak ve yardımcı olacak basılı eğitim malzemelerinin hazırlanması ve temini ile ilgili esaslar, eğitim teknolojisindeki yeniliklere ve modern program geliştirme tekniklerine uygun olarak yeniden düzenlenecektir.

14. Temel hükümleri bu kanunda belirtilen Türk eğitim sisteminin Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Millî Eğitim Bakanlığı yetkili ve sorumlu kılınacak ve buna göre Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra kuruluşunun temel kanundaki sistem bütünlüğüne cevap verecek şekilde kanunla yeniden düzenlenmesi zorunlu olacaktır.

15. Bu kanun tasarısı, genel olarak, eğitime ayrılan kaynakların, vatandaşların ve toplumun ihtiyaçlarına göre en elverişli şekilde kullanılmasına zemin hazırlamaktadır. Uzun dönemli kalkınma stratejisi ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında, ilgili yaş nüfuslarında okullaşma oranları olarak, temel eğitimin birinci kademesi için 1977'de yüzde 100, ikinci kademesi için 1977'de yüzde 50, 1995'te yüzde 75, ortaöğretim için 1977'de yüzde 25, 1995'te yüzde 45, yüksek öğretim için 1977'de yüzde 9, 1995'te yüzde 15 gibi ileri hedefler öngörülmüştür. Buna göre, kalkınma planlarında eğitime verilen ağırlık ölçüsünde, Millî Eğitimden beklenen hizmetlerin gerçekleşmesi hızlı ve başarılı olacaktır.

Böylece tasarı, Türk Devletinin millî eğitim politikasının, demokrasimizin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde, Yüce Meclislerce tespitine imkân hazırlamış olacaktır.

Maddelerin Gerekçesi

Madde 1. — Bu maddede kanunun kapsamına giren Türk millî eğitiminin başlıca unsurları, kısım başlıklarındaki ifadelerle sıralanmış ve bunlarla ilgili temel hükümlerin bir sistem bütünlüğü meydana getirecek biçimde kanunda yer aldığı belirtilmiştir.

Madde 2. — Bu maddede, Cumhuriyetin ilânından bu yana Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanarak okul programlarının başına konulmuş olan ve bugüne kadar gerçekleştirilmeğe çalışılan amaçlar ile VII nci Millî Eğitim Şûrasında kabul edilmiş esaslar ve ülkemizin iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma ihtiyaçları gözönünde bulundurulmak suretiyle, Türk millî eğitiminin genel amaçları tespit edilmiştir.

Amaçlar tespit edilirken Türk Milletinin bütün fertlerine kazandırılması gereken millî değerler ve ferdi niteliklerle millî eğitimin onları hayata hazırlamak ve meslek sahibi yapmak olan temel görevi üç ayrı fıkrada açıklanmış ve bunlarla elde edilmek istenen asıl sonuç, son fıkrada toplanmıştır.

Madde 3. — Bu madde, Türk eğitim sisteminin, ikinci maddede tespit edilmiş bulunan genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenleneceğini ve çeşitli eğitim kurumları ile ilgili özel amaçların, genel amaçlara ve daha sonraki maddelerde belirtilen temel ilkelere uygun olarak tespit edileceğini hükme bağlamıştır.

Madde 4. — Bu madde, Anayasanın 12 nci maddesi dikkate alınmak suretiyle, eğitimin genel olması ve herkese eşit olarak açık bulunması ilke olarak hükmü bağlanmış ve eğitimde kimseye imtiyaz tanımamayacağı belirtilmiştir.

Madde 5. — Bu madde, millî eğitimin fert ve toplum ihtiyaçlarına cevap verme ilkesi belirtilmiştir. Ferdi bakımdan eğitim, Türk vatandaşlarının isteklerine cevap verecektir. Toplumsal bakımdan eğitim, kalkınmamızın insangücü ihtiyaçlarını karşılayacaktır. Bu iki unsur arasında, eğitime ayrılabilen malî kaynakların yeterliliği ölçüsünde, denge sağlanacaktır.

Madde 6. — Çağdaş eğitimin en başta gelen görevlerinden biri, başarısız sayılan öğrencileri elyerek okul dışına atmak değil, öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini ortaya çıkarmak geliştirmek, bunlar doğrultusunda ve başarıları ölçüsünde onları yetiştirmektir. Millî Eğitim sistemi genel yapı, muhteva ve metotlar ve teşkilât gibi çeşitli yönleriyle bu yöneltmeyi sağlayacak biçimde düzenlenecektir. Madde bu hususu bir ilke olarak tespit etmiştir.

Öğrencilerin yetiştirilmesinde ve çeşitli programlara, okullara veya mesleklere yönltilmesinde rehberlik hizmetlerinden yararlanılacaktır. Öğrenci başarısının ölçülmesinde anlama, yorumlama, bilimsel düşünme ve uygulama kabiliyetlerini ölçen geçerli, güvenilir, kapsamlı, ayırdedici nitelikte objektif ölçme ve değerlendirme metot ve teknikleri kullanılacaktır.

Öğrencilerin ders içi ve ders dışı çalışmaları, aile ile işbirliği yapmak suretiyle, rehber öğretmenler, okul doktoru, ders öğretmenleri, yöneticiler ve öğretmen kurullarınca sürekli olarak değerlendirilecek ve elde edilecek sonuca göre öğrenciler çeşitli program ve okullara yönltilceklerdir. Yöneltilme zorlayıcı değil, yol gösterici olacaktır.

Madde 7. — Bu maddede, vatandaşın eğitimden yararlanma hakkı ilke olarak tespit edilmiştir. Her Türk vatandaşı temel eğitim görme hakkına sahiptir. Anayasanın 50 nci maddesine göre ilköğrenim kız ve erkek bütün vatandaşlar için mecburidir ve Devlet okullarında parasızdır. Temel eğitimden sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ancak ilgi, istidat ve kabiliyetler ölçüsünde yararlanabileceklerdir.

Millî Eğitimin sayısal gelişmesi kalkınma planlarında öngörülen hedeflere göre olacaktır.

Madde 8. — Bu madde ile, Anayasanın 10, 12 ve 50 nci maddelerinde ifadesini bulan sosyal adaletin ve eşitliğin yerine getirilebilmesi için eğitimde herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanması ilkesi getirilmiştir. Devlet maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek öğrenim kademelerine kadar çıkmalarını sağlamak amacıyla parasız, yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımları yapacak, özel eğitime ve korunmaya muhtacolanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alacaktır.

Eğitimde fertler arasında, çevreden ve eğitim imkânlarının dengesiz dağılımından gelen yetersizlikleri giderecek tedbirlerin alınmasına önem verilecektir.

Madde 9. — Eğitim, sadece belli yaş gurplarındaki kişilerin belli ve sınırlı bir zaman içinde yetişmelerini sağlamakla yetinemez. Fertlerin genel ve meslekî eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi gerekir. Devlet Anayasasının 50 nci maddesine paralel olarak, genç kuşakların eğitimi yanında, yetişkinlerin de ihtiyaçlarını karşılamak, onların hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olacak tedbirleri sürekli olarak almak zorundadır. Maddede yaygın eğitim görevine esas olan eğitimdeki bu süreklilik ilkesi belirtilmiştir.

Madde 10. — Bu maddede millî eğitim sistemimizin her tür ve kademesi ile ilgili müfredat programlarının hazırlanıp uygulanmasında temel olarak alınacak millîlik ilkesi tespit edilmiştir. Bu temel ilkenin unsurları, Atatürk devrimlerinin pekiştirilmesi, Anayasanın başlangıcında ifadesini bulmuş olan ve Türk vatandaşlarını kaderde, kıvançta, tasada ortak ve bölünmez bir bütün halinde millî şuur ve ülküler etrafında toplayan Türk milliyetçiliğinin güçlendirilmesi; büyük bir medeniyet ve kültür değişmesi içinde bulunan toplumumuzda millî ahlâk ve millî kültürün, evrensel kültür içinde kendimize has şekli ile korunup geliştirilmesi ve Türk dilinin çağdaş eğitim, bilim ve sanat dillerinden biri halinde zenginleştirilmesidir. Her yaş ve seviyedeki Türk vatandaşları, eğitim kurumlarının her tür ve kademesinde bu ilke çerçevesinde yapılacak çalışmalarla, temel millî değerleri kazanmış olarak yetişeceklerdir.

Madde 11. — Bu maddede 10 ncu maddenin öngördüğü millî değerleri kazanmış olan Türk vatandaşlarına demokrasi esasları çerçevesinde, siyasî eğitim verilmesi bir ilke olarak belirtilmiştir. Hedef, güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleştirilmesi ve devamının sağlanmasıdır. Bunun için vatandaşlara, her türlü eğitim çalışmalarında demokrasi bilinci, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlar kazandırılacak; bilimin tarafsızlığı her derece ve türdeki öğretimde korunacak, ancak eğitim kurumlarında millî bütünlüğü bozucu, vatandaşları kışkırtıcı, herhangi bir partiyi tutucu nitelikte siyasî ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki olay ve tartışmalara karışılmasına izin verilmeyecektir.

Madde 12. — Eğitimde lâiklik ilkesinin, Anayasanın 19 ncu maddesindeki ifadelerle, bu maddede yer alması uygun görülmüştür.

Madde 13. — Bu maddenin birinci fıkrasında her derece ve türdeki ders programlarının ve eğitim metotlarının program geliştirme metotlarına ve eğitim teknolojisindeki yeniliklere göre sürekli olarak geliştirilmesi ilkesi getirilmiştir. Öğretimde, ezbere bilgileri aktarmak yerine, öğrencilerin temel kavramları kolayca anlamalarına, yorumlamalarına ve uygulayabilmelerine imkân veren; problem çözme yetenek ve davranışları ile bilimsel düşünme alışkanlığı kazandıran ferdi inceleme ve araştırma yapmayı, birlikte iş görmeyi karşılıklı konuşma, tartışma ve anlaşmayı teşvik eden modern metodlar kullanılacak; kitaplık, laboratuvar ve atelye çalışmalarında çevre incelemelerine geniş ölçüde yer verilecek modern eğitim ve teknik araçlarından yararlanılacaktır. Eğitim programlarının düzenlenmesinde çevre ihtiyaçları ve bilimsel ve teknolojik gelişme gözönünde tutulacak; ilgili kuruluşlarla işbirliği yapılacak, özellikle teknik eğitim alanında sanayi ile sıkı bir ilişki kurularak teknolojik gelişmeye uyum sağlanacaktır.

Fertlerin en yeni metotlarla yetiştirilmeleri görevini üzerine alan eğitim, bu görevini gerektirdiği şekilde yapabilmek için, devamlı olarak yenileşip gelişmeğe muhtaçtır. Bu ihtiyacın, bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak alınacak tedbirlerle karşılanması; uygulamaların planlı, programlı ve sistemli şekilde yürütülmesi; eğitim faaliyetlerinin devamlı bir gelişmeye açık tutulması; dolayısıyla bilimsel araştırmalar yapacak eğitim kurumlarının gereğince donatılıp güçlendirilmesi, bu yoldaki çalışmaların maddî manevî bakımlardan desteklenmesi gereklidir. Eğitim sistemi dondurulmuş, katı bir sistem olmayacak, ihtiyaç ve hedeflerde zamanla meydana gelecek değişmelere uyacak ve kendi kendisini yenileyebilecek şekilde düzenlenecek ve teşkilâtlanecektir.

Maddede bu hususları geniş anlamda kapsayan bilimsellik ilkesi hükmü bağlanmıştır.

Madde 14. — Millî eğitimin görevleri arasında en önemlilerinden biri iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmanın gerektirdiği insangücünü, istihdam imkân ve şartlarını gözönünde bulundurmak suretiyle yetiştirmektir. Bu itibarla kalkınma planlarında yer alan sanayileşme, tarımda modernleşme, teknolojik ilerleme, düzenli yerleşme ve şehirleşme, bölgelerarası dengeli gelişme sağlıklı yaşama, aile planlaması gibi hedeflerle millî eğitim hedefleri arasında uygunluk sağlanması ve uygulama çalışmalarının buna göre hazırlanarak gerçekleştirilmesi gerekir. Millî eğitimde planlılık ilkesi bu gerekçe ile getirilmiştir.

İkinci fıkrada, eğitime ayrılan beşerî ve maddî kaynakların etkili, yararlı ve verimli şekilde kullanılmasını ilkesi getirilmiştir. Bunu sağlamak için eğitim kurumlarının yerleri, öğretmen, yönetici ve diğer personeli, bina, tesis ve ekleri, öğrenci kapasiteleri ile ilgili standartları bilimsel esaslara dayalı olarak önceden tespit edilecek ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması etkili ve verimli olarak işletilmesi ve gerektiğinde çeşitli eğitim kurumlarının mevcut imkânlardan ortaklaşa yararlanmaları sağlanacaktır.

Madde 15. — Bu maddede okullarda eğitimin kız ve erkekler için karma olduğu ilkesi teyid edilmiş; ancak ilerde tutacakları iş icabı yetişme düzenlerinin kendi özelliklerini taşıması veya bir kısım okulların tarihî gelişimleri içinde yerleşmiş geleneklerini korumanın daha yararlı olacağı düşüncesiyle, bazı okulların sadece kızlara veya sadece erkeklere tahsis edilebileceği de öngörülmüştür.

Madde 16. — Bu maddede, millî eğitim amaçlarının yalnız eğitim kurumları ile değil, fakat bütün sosyal kuruluşlarla her yerde ve her fırsatta gözetilmesi gerektiği sosyal bir ilke olarak tespit edilmiştir.

Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği günümüzde toplum hayatı, çeşitli faaliyet ve kurumları ile çok daha karmaşık, fakat fert üzerinde o nispette etkili bir mahiyet kazanmıştır. Bugün, işyerleri, müzeler, kütüphaneler, basın - yayın organları, radyo, televizyon, sinema, tiyatro, sergiler, fuarlar, memleket gezileri, spor karşılaşmaları, tatil kampları gibi öğretici, eğlendirici özellik taşıyan sosyal kuruluşlar ve kültür faaliyetlerinin fert üzerindeki etkileri dikkate alınarak geliştirilip düzenledikleri takdirde, eğitime ne derecede büyük ve olumlu katkılarda bulunacakları açıktır. Madde bu konunun önemini belirtmekte ve ilgililer için aynı zamanda direktif mahiyetini taşımaktadır.

Madde 17. — Bu maddede, millî eğitimimizin genel yapısının örgün eğitim ve yaygın eğitime dayalı olmak üzere iki bölümden kurulduğu belirtilmiştir.

Fertleri, temel eğitimden sonra, ilgi, istidat ve kabiliyetlerine uygun düşen çeşitli programlarla hayata, iş alanlarına, mesleklere veya üst öğrenime hazırlamak esastır. Aynı zamanda üst öğrenime hazırlama, eğitim derecelerine uygun olarak açılmış ve biri diğerine dayalı olarak kurulmuş eğitim kurumlarının görevidir. Oysaki bu kalıbın dışında olmak ve çeşitli ihtiyaçlara cevap vermek üzere düzenlenmiş ve genellikle kısa süreli pek değişik eğitim faaliyetleri vardır. Örgün ve yaygın eğitim ayrımı buradan ileri gelmektedir.

Örgün eğitim okul öncesi eğitimi, temel eğitim, ortaöğretim ve yüksek öğretim olarak derece gösteren ve biri diğerine dayalı biçimde düzenlenen eğitim kurumlarının tümüne birden verilen addır. Yaygın eğitim ise, örgün eğitim kurumlarının yanında, dışında ve ötesinde düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar. Yaygın eğitim 40 ve 41 nci maddelerin gerekçelerinde açıklanmıştır.

Madde 18 ve 19. — Bu maddelerde okul öncesi eğitimin kapsamı amaç ve görevleri belirtilmiştir. Sayıları ülkemizde henüz pek az olan ve isteğe bağlı bulunan okul öncesi eğitim kurumları, malî kaynakların elverdiği ölçüde geliştirilecek ve yayılacaktır.

Üçüncü Beş Yıllık Planda, okul öncesi eğitimi kurumlarının özel teşebbüs tarafından yürütülmesi kabul edilmiştir. Okul öncesi resmî eğitim kurumları, Devletin malî imkânlarına ve müteakip planlara göre geliştirilecektir.

Madde 20. — Bu madde ile okul öncesi eğitimi kurumlarının, çevrenin özelliklerine ve nüfus durumuna göre bağımsız anaokulları olarak kurulabileceği gibi, yerine ve gereğine göre, temel eğitimin birinci kademesine bağlı anasınıfları veya bu konuda çalışan diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak açılabilmesinin de mümkün olduğu belirtilmiştir.

Madde 21. — Bu maddede temel eğitimin, normal yaş grubu olarak, 7 - 14 yaşlarını kapsadığı hükme bağlanmıştır.

222 sayılı kanunda belirtilen mecburî öğretim, temel eğitimin birinci kademesini teşkil ettiğinden bu madde ile 222 sayılı kanun arasında uyarluk sağlanmıştır.

Okullaşma oranı, kalkınma planı konusu olduğundan mecburî öğretim için ayrı bir hüküm getirilmesi gerekli görülmemiştir.

Madde 22. — Bu maddede temel eğitim amaç ve görevleri sıralanmıştır.

Madde 23. — Sekiz yıllık temel eğitimin bütün yurda yayılması asıl amaç olmakla beraber genel gerekçe bölümündeki okullaşma hedeflerinde belirtildiği gibi, daha uzun süre beş yıllık ilk okulun bir kısım vatandaşlar için nihaî öğrenim kurumu olma niteliğini koruyacağı düşünülerek, bu maddede temel eğitimin beş yıllık birinci kademesini bitirenlere ilkökul, üç yıllık ikinci kademesini bitirenlere de temel eğitim diploması verilmesi hükme bağlanmıştır.

Madde 24. — Bu madde ile, mevcut okul binalarından yararlanmak ve eğitim maliyetini düşürmek amacıyla temel eğitimin birinci ve ikinci kademelerinin, imkân ve şartlarına göre, bağımsız olarak açılması veya binlikte kurulması öngörülmüştür.

Nüfusu az ve dağınık köylerin her biri için temel eğitim okulu kurulması mümkün görülmediğinden köylerin gruplaştırılarak temel eğitim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlarla bölge çocuklarının temel eğitimlerinin sağlanması, gruplandırılması mümkün olmayan ve özellikle birinci kademe eğitimi yapılacak okulu bulunmayan yerlerdeki çocukların eğitimini sağlamak için ise temel eğitim yatılı bölge okulu kurulması düşünülmüştür.

Madde 25. — Bu maddede temel eğitim üzerine en az üç yıllık öğrenim veren genel, meslekî ve teknik öğretim kurumlarının ortaöğretim kapsamına girdiği açıklanmıştır.

Madde 26. — Maddenin birinci fıkrası ile orta öğretime devam hakkı hükme bağlanmıştır. Orta öğretime girmeğe hak kazanmış olup, örgün eğitime devam etmek isteyen her öğrenci, orta öğretime devam etmek ve orta öğretimi teşkil eden program veya okullardan ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanmak hakkına sahibolacaktır.

İkinci fıkra, orta öğretimin Devlet okullarında parasız olduğunu hükme bağlamıştır.

Madde 27. — Bu maddede ortaöğretimin amaç ve görevleri sıralanmıştır.

Ortaöğretimin görevi, öğrencilere fert ve toplum hayatı için gerekli asgarî bir ortak genel kültür ve vatandaşlık eğitimi vermek ve onları ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda ya yüksek öğretime ya hem mesleğe, hem yüksek öğretime hazırlamaktır.

Ortaöğretimi teşkil eden çeşitli programlar ve bunlardan birini veya birkaçını ihtiva eden okullar, toplum ihtiyaçlarına cevap verecek sayıda ve nitelikte düzenlenecek ve öğrenciler bu programlara yöneltilerek yetiştireceklerdir. Böylece öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanmağa çalışılacaktır.

Madde 28. — Bu maddede, ortaöğretimin 27 nci maddede belirtilen amaç ve görevlere uygun olarak düzenlenmiş çeşitli programlardan oluşacağı ve eşit derecedeki ortaöğretim kurumları arasındaki birliği ve bütünlüğü sağlamak düşüncesiyle bütün ortaöğretim kurumlarına «Lise» adının verileceği hükme bağlanmıştır. Belli bir programa ağırlık veren okullara, bu programın adı da eklenmek suretiyle, lise, teknik lise ve tarım meslek lisesi, gibi eğitim dallarını belirleyen adlar verilebilecektir.

Tam teşekküllü teknik lise ve çok masraflı meslek liselerinin açılması için gerekli nüfus yoğunluğuna sahibolmayan yerleşme birimlerinde ortaöğretimin genel, meslekî ve teknik nitelikteki çeşitli programlarını bir yönetim altında toplayan çok programlı liseler kurulabilecektir. Ayrı ayrı genel, meslekî ve teknik öğretim verecek okulları besleyecek sayıda öğrencisi olmayan yerlerde bu tür okullar ekonomik olduğu kadar fırsat ve imkân eşitliği ve sosyal adalet ilkelerine uygun olarak eğitimin düzenlenmesine de daha elverişli olacaktır. Bu okullarda iyi işleyen bir rehberlik düzeninden yararlanmak suretiyle başarılarına göre öğrencileri ortak temel dersler ve seçmeli derslere yönlendirmek ve sınıf geçme düzeni yerine ders geçme düzeni uygulamak mümkün olacaktır.

Ortaöğretim kurumlarının öğrenim süresi genellikle üç yıl olmakla beraber hem mesleğe hem de yüksek öğrenime hazırlayan bazı programlar için bu süre dört yıl olabilecektir. Bu konuda kanunda genel bir hüküm getirme mümkün olmadığından, uygulanan programın özelliğine göre, öğrenim süresinin tespiti Millî Eğitim Bakanlığına bırakılmıştır.

Madde 29. — Bu madde ortaöğretimde yapılacak yöneltmenin esaslarını getirmektedir.

Ortaöğretim toplum ihtiyaçlarına cevap veren çeşitli programlardan oluşacak ve öğrenciler ilgi, istidat ve kabiliyetlerine göre bu programlara yöneltilerek yetiştirileceklerdir.

Yöneltme genel olarak temel eğitimde yapılacaktır. Ancak hızla yurt düzeyine yayılmak durumunda olan temel eğitim kurumlarını, bu görevi yerine getirecek mükemmeliyette kurmak daha uzun süre mümkün olamayacaktır. Bu bakımdan yöneltmede yamıllmaları ve zaman kaybını önlemek, seviye farklarını gidermek, muhtemel gelişmelere göre yeniden yönelmeyi mümkün kılmak için yöneltmenin ortaöğretimde de devam etmesi zorunludur. Bunu sağlamak üzere ortaöğretimin genel, meslekî ve teknik programlarının birinci sınıfı, temel dersler bakımından ortak nitelikleri olan bir yöneltme yılı olarak düzenlenecek, öğrencilerin çeşitli yönlerden gelişmeleri bu sınıfta yakından izlenecek ve sürekli bir değerlendirme sonunda özel durumlarına uygun gelen programlara yönelmeleri sağlanacaktır. Bir programdan diğer bir programa yatay veya dikey geçiş için imtihan konusu dersler tespit edilirken dersler arasında aynılık yerine denklik gözetilecektir. VIII nci Millî Eğitim Şurasının en önemli kararlarından birisini teşkil eden bu yöneltme ilkesinin ayrıntıları yönetmelikle belirtilecek ve çeşitli programlar veya okullar arasındaki yatay ve dikey geçiş şartları da yönetmelikte gösterilecektir.

Madde 30. — Bu madde ile, ortaöğretimin yüksek öğretime veya hem mesleğe hem yüksek öğretime hazırlayan kurumlarını bitiren öğrencilere, yetiştirildikleri yönde, üniversitelere, akademilere ve yüksek okullara girmek için aday olma hakkı tanınmıştır. Bu hakkın nasıl kullanılacağı, üniversitelerin ve tüzel kişiliğe sahip akademilerin görüşleri alınmak suretiyle Bakanlar Kurulunca yapılacak bir yönetmelikle tespit edilecektir.

Madde 31. — İmam - hatip okulları, imamlık ve hatiplik gibi din hizmetlerinin ifası ile görevli kimseleri yetiştirmek üzere açılan okullardır. 3 Mart 1340 tarihli ve 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu, amaçları dolayısıyla din öğretimine mecburî dersler arasında geniş ölçüde yer ve önem verilen bu okulların, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, «ayrı mektepler» olarak açılmasını âmindir.

Tevhidi Tedrisat Kanunu, Türkiye Cumhuriyetinin lâiyklik niteliğini koruma amacını güden bir kanun olarak, Anayasanın 153 ncu maddesinde yer almış bulunmaktadır.

Bu defa 31 nci madde, Tevhidi Tedrisat Kanununun ilgili maddesi hükmünü yerine getirmek, imam - hatip okullarının millî eğitim sistemi içindeki yerini açıklamak ve sekiz yıllık temel eğitime dayalı ve meslek icabı yalnız erkek öğrencilere mahsus ayrı meslek okulları olduğunu belirtmek amacıyla getirilmiştir. İmam - hatip okullarını bitirenler, bugün olduğu gibi, kendi alanlarında yüksek öğrenime geçebileceklerdir.

Madde 32. — Bu maddede, müzik, bale, resim ve benzerleri gibi güzel sanatlar alanlarında özel istidat ve kabiliyetleri beliren çocukları küçük yaşlardan itibaren yetiştirmek üzere, temel eğitim ve ortaöğretim seviyesinde, normal okullardan farklı okullar açılacağı veya 6660 sayılı Kanunda öngörüldüğü üzere özel yetiştirme tedbirleri alınabileceği belirtilmiş ve bunların kuruluş işleyiş ve yetiştirme ile ilgili esaslarının özellikleri dolayısıyla yönetmelikle düzenlenebilmesi imkânı sağlanmıştır.

Madde 33. — Bu madde ile, örgün eğitimde, ortaöğretime dayalı olarak en az iki yıllık bir süre içinde verilen eğitimin yüksek öğretim sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 34. — Bu maddede yüksek öğretim kurumlarının amaçları ve görevleri sıralanmaktadır. Üniversiteler, akademiler ve yüksek okullar, bu maddede sayılan amaç ve görevleri kendi özel amaç ve imkânları çerçevesinde yerine getirmekle görevli kılınacaktır.

Madde 35. — Birinci fıkrada yüksek öğretim kurumları üç kategoride mütalâa edilmiştir. Yüksek öğretimde akademiler ve yüksek okullar kanallarından, daha çok, yüksek seviyede uygulayıcı meslek elemanları, üniversite kanalından ise bilim adamı, araştırmacı, yüksek öğretime öğretim üyesi ve üretim ve hizmet birimlerinde üst düzeyde yönetimi ve denetimi sağlayıcı elemanlar yetiştirilecektir. Her türlü yüksek öğretim kurumunun özel amaçları ve açılış, kuruluş, işleyiş ve öğretim üye ve yardımcıları ile ilgili esasları kanunlarla düzenlenecektir. Böylece, üniversiteler ve akademiler gibi, yüksek okulların da açılış ve işleyişi daha geçerli hükümlere bağlanmış; öğretim üye ve yardımcılarının statüleri kanunî teminat altına alınmış ve istihdamda eşit haklar tanıyan diplomaları veren çeşitli yüksek öğretim kurumlarının tabi olmaları gereken genel hükümleri genel gerekçenin yüksek öğretim bölümünde de belirtildiği gibi, kanunla tespit etme imkânı yaratılmış olacaktır.

Madde 36. — Bu madde ile yüksek öğretimin, yapı bakımından, lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerde öğrenci yetiştirmek üzere üç kademe halinde düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu şekilde kuruluş, çeşitli görevleri yerine getiren ve farklı seviyelerde öğretim yapan yüksek öğretim kurumlarını bir bütünlük içinde toplayacağı gibi, bir yüksek öğretim kurumuna kendi içinde kademeli eğitim yapma imkânı da sağlayacaktır.

Lisans öncesi deyimıyla, genellikle temel bilimlere ağırlık veren iki veya üç yıllık öğrenim, lisans, deyimıyla belli bir dalda inhisar eden dört yıllık öğrenim, lisans üstü deyimıyla de yüksek lisans (master) ve doktora öğrenimi kastedilmektedir.

Öğrenciler, hangi tip eğitim kurumuna devam ederlerse etsinler, akademik başarıları ve kabiliyetleri oranında bir kademedan diğerine yatay veya dikey geçiş imkânı bulacaklardır. Böylece üniversiteler, akademiler ve yüksek okullar arasında organik bir bütünlük sağlanmış ve kabiliyetli öğrencilerin bir üst kademeye geçişleri sırasında daha önceki kademelerde gördükleri öğrenim değerlendirilmiş olacaktır.

Yüksek öğretimin bu maddede belirtilen esaslara göre düzenlenmesi, statüleri birbirinden farklı olan kurumların öğretim programları, değerlendirme usulleri ve diploma veya derecelere esas teşkil eden standartlar bakımından ortak bir eğitim politikası gütmelerini de kolaylaştıracaktır.

Madde 37. — Bu maddede yüksek öğretime girişte ve öğrenim sırasında fırsat ve imkân çeşitliliğini sağlamak üzere, yüksek öğretim kurumlarına devam eden ve ödeme gücüne sahip bulunan öğrencilerin eğitim masraflarına katılmaları gerektiği belirtilmektedir. Anayasanın 50 nci maddesi mecburî öğretimin parasızlığı ilkesini kabul etmiş, orta ve yüksek öğretim için Devlete böyle bir yükümlülük vermemiştir. Esasen yüksek öğretim alanının Devlet için tek başına taşınması güç bir malî külfet teşkil ettiği ve bu görevin maddî imkânlarla elverişli vatandaşların bu yüke katılmaları suretiyle yürütülmesinin uygun olacağı düşüncesi, zaman içinde güç kazanmış ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planına da girmiştir. Ancak yine Anayasanın 50 nci maddesinin 3 ncu fıkrasındaki ilkeleri hâkim kılmak üzere, bu madde ile, maddî imkânları elverişli olmayan başarılı öğrencilere burs, kredi ve yatılılık gibi yollarla yardıma bulunulacağı öngörülmüştür. Alınacak ücretler ve yardıma muhtaç öğrencilere verilecek burs ve kredilerle ilgili şartlar bir yönetmelikle tespit edilecektir.

Bazı alanlar için mecburî hizmet karşılığı öğrenci yetiştirilmesi hakkındaki hükümlerin saklı olduğu belirtilmek suretiyle bu maddede gösterilen burs ve yatılılık gibi öğrenime yardımcı Devlet masraflarının bir mecburî hizmet karşılığı olmayacağı kabul edilmiştir.

Madde 38. — Bu madde, çeşitli bölgelerde açılmış ve açılacak olan yüksek öğretim kurumlarının optimal büyüklükte kurulmaları, kaynaklarının rasyonel ve ekonomik olarak kullanılması, öğretim elemanı ihtiyaçlarının karşılanması, yüksek öğretim ile ortaöğretim arasındaki ilişkinin sağlanması yüksek öğretim planlaması çalışmalarının kalkınma planlaması düzeni içinde örgütlenmesi ve böylece yüksek öğretimin millî eğitim sistemi çerçevesinde dengeli ve ahenkli bir bütünlük içinde gelişmesinin sağlanması için alınması gerekli tedbirleri tespit etmek üzere bir planlama düzeni getirilmiştir.

Madde 39 - 40. — Bu maddelerde, tanımı 17. maddede verilen yaygın eğitim amaç ve çalışma alanları sıralanmış kuruluş ve işleyişiyle gözetilecek genel esaslar belirtilmiştir.

Yaygın eğitim alanları çok çeşitlidir. Okuma - yazma, eksik eğitimi tamamlama, meslekî eğitim, üst eğitim kurumlarına hazırlama, çırak, kalfa, ustalar için teorik ve pratik meslek kursları ve imtihanları düzenleme, hizmet içi yetiştirme, vatandaşlık eğitimi, genel kültür, beden eğitimi, spor gibi faaliyetler hep yaygın eğitim kapsamı içinde düzenlenecektir.

Yaygın eğitim örgün eğitimde kısa sürede yetiştirilemeyen ve ekonomik kalkınmanın gerektirdiği insangücünü hızla hazırlamak için örgün eğitimin dışında, fakat tamamlayıcı olarak, hatta bazen onun yerine geçebilecek surette düzenlenecektir.

Temel eğitimin ilk beş yılını veya tümünü bitirip bir üst öğrenime devam etmeyen kişiler veya ortaöğretimden ayrılanlar için, çeşitli programlar uygulayan değişik süreli (3, 6, 9, 12 veya daha çok aylık) kursların düzenleneceği pratik sanat okulları, akşam kız sanat okulları, çeşitli kadın meslek okulları, her türlü gezici kurslar yaygın eğitim içinde uygulanacaktır.

Temel eğitim görmemiş vatandaşlar için hazırlanacak meslek eğitim programları temel eğitim konularını da kapsayacaktır.

Yetişkinleri, buldukları durumdan daha iyi bir duruma geçirmek için düzeltilen bütün sürekli eğitim faaliyetleri yaygın eğitim içinde olacaktır.

Yaygın eğitimde biri diğerine dayalı değişik süreli meslek ve teknik programlar uygulanmak suretiyle, örgün eğitimle istihdamda eşit yetkiler sağlayan belge ve diplomalar da verilebilecektir.

Yaygın eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinde örgün eğitim kurumlarının beşerî ve fizikî bütün imkân ve kaynaklarından yararlanılabilecektir. Ayrıca uygulanacak programın türüne ve özelliğine göre, halk eğitim merkezlerinden, radyo ve televizyondan, spor tesislerinden, sanat galerileri, sergi, kitaplık, müze, tiyatro gibi kültür kurumlarından, kamuya veya özel teşebbüse ait sanayi ve diğer işletmelerin müsait yerlerinden faydalanılacaktır.

40 ncı maddenin ikinci fıkrasında yaygın eğitimin genel yaygın eğitim ve meslekî ve teknik yaygın eğitimi olmak üzere iki temel programdan oluştuğu belirtilmiştir. Genel yaygın eğitim programı, okuma - yazma öğretmenin ve asgarî temel bilgileri vermenin yanı sıra, millî birliği kuvvetlendirici şekilde vatandaşlık hak ve ödevlerini öğretme, millî kültür unsurlarını tanıtmaya ve kişinin boş zamanlarını değerlendirme yeteneklerini geliştirmede yoğunlaşır.

Meslekî ve teknik yaygın eğitim programı, ekonominin insangücü ihtiyaçlarını ve iş hayatının vasıflı işgücü taleplerini yerinde ve zamanında karşılamak üzere meslekî bilgi ve teknik beceri kazandırıcı kısa süreli kurs ve işbaşında eğitim faaliyetlerini düzenler.

Madde 41. — Bu maddenin birinci fıkrası genel yaygın eğitim alanlarında görev alan resmî, özel ve gönüllü kuruluşlar arasındaki yaygın eğitim çalışmaları ile ilgili koordinasyonu sağlayacak kuruluşu belirtmek amacıyla getirilmiştir. Genel yaygın eğitim uzun dönemde, Millî Eğitim Bakanlığının rehberliğinde yeniden düzenlenecektir. Meslekî ve teknik yaygın eğitimin düzenlenmesinde ilgili bakanlıklar ile özerk eğitim kurumları ve özel ve resmî işletmeler, işveren ve işçi sendikaları, meslek dernekleri ve işyerleri arasında işbirliği kanunla düzenlenecektir.

Koordinasyon, görevinin etkili ve başarılı olarak yerine getirilebilmesi için, maddenin 2 ncı fıkrasında, Millî Eğitim Bakanlığında bu amaçla bir fon tesis edilmesi öngörülmüştür. Böylece yaygın eğitim alanında görev alan kuruluşların çalışmaları desteklenecek ve sorumluluk almaları teşvik edilecektir.

Madde 42. — 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1327 sayılı Kanunla değiştirilen 36 ncı maddesinde «Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı» adıyla yer alan öğretmenlik, millî eğitim sisteminin en önemli unsuru olarak, Millî Eğitim Temel Kanunu çerçevesinde 42.

madde ile, sadece tanımlanmış ve öğretmen adaylarının tanımda belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esas olarak hükme bağlanmıştır.

Bu maddede, her derece ve türdeki eğitim kurumları öğretmenleri için ortak bir tanım olmak üzere, öğretmenliğin Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği olduğu belirtilmektedir. Bu mesleğe hazırlık en az lise seviyesinde bir genel kültür üzerine dal veya ihtisas alanını kapsayan özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile kazanılacaktır. Böyle bir hazırlık için, yukarıda genel gerekçenin «7. Öğretmenlik mesleği» başlığı altında açıklanmış üzere, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmeleri zorunludur. Madde bu hususta bir esas getirmektedir. Öğrenim süreleri halen liseden bir yıl daha fazla olan öğretmen okulları belli, bir plana, göre, yüksek öğretim kurumları haline getirileceklerdir. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerde yatay ve dikey geçişlere de imkân verecek biçimde düzenlenecek,

Böylece eğitimin hangi derece ve türü için olursa olsun, öğretmenlik yükselme imkânı olmanın, önu kapalı bir meslek olmaktan çıkarılmış ve mesleğe gerçek bir birlik ve bütünlük kazandırılmış olacaktır.

Üniversitelerde ve akedemilerde olduğu gibi, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı yüksek dereceli öğretmen okulları da, lisans öncesi ve lisans seviyelerinde öğrenim verecek biçimde düzenlenecek ve öğretmen adayları, dikey ve yatay geçiş yollarıyla, aynı kurum içinde veya kurumdan kuruma daha üst seviyede yetiştirme imkânına kavuşmuş olacaktır.

Bu tedbir yetiştirme bakımından, mesleği çekici kılaacak en önemli tedbirlerden biridir.

Madde 43. — Bu madde ile, millî eğitimin gelişmesinden sorumlu olan Millî Eğitim Bakanlığı, eğitim sisteminin en önemli unsuru olan öğretmeni, ihtiyaçları karşılayacak sayıda ve nitelikte yetiştirmekle görevli kılınmış ve madde kaleme alınırken Tevhidi Tedrisat Kanununun ruhuna sadık kalınmıştır.

Madde 44. — Bu maddenin birinci fıkrası ile, Millî Eğitim Bakanlığını öğretmenlerde aranacak nitelikleri tespit etmekle görevlendirilmek suretiyle, eğitim ihtiyaçlarına cevap verme imkânının sağlanmış olması yanında, mezunlarına öğretmen olma hakkı tanınan öğretim kurumları ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında sıkı bir işbirliğinin tesisi de öngörülmüştür.

İkinci fıkra, bugünkü uygulamaya mesnet olan 1340 tarih ve 439 sayılı Orta Tedrisat Mualimleri Kanununun 3 ncu maddesi hükmüne daha da açıklık getirerek bu maddeyi yürürlükten kaldırmaktadır.

Üçüncü fıkra gerçek bir ihtiyacı karşılamak amacıyla getirilmiştir.

Dördüncü fıkra hükmü Devlet Memurları Kanununun değişik 48 nci maddesi son bendi ile 50 nci maddesi ikinci fıkrasında da hazırlanması gerekli görülen yönetmelik için, hizmet özelliklerini aksettirmesi bakımından madde içinde gerekli görülmüştür.

Madde 45. — Bu maddede getirilen «çeşitli bölgelerde görev yapma» esasını ile, öğretmenlerin yurdu tanımalarına imkân yaratılması, tecrübeli ve kıdemli öğretmen istihdamı bakımından okulların kadrolarının dengeli tutulabilmesi, nakillerin daha çok isteğe değil, ihtiyaca göre ayarlanabilmesi, öğretmenlerin çeşitli bölgelerde görev yapma bakımından eğitim hizmetlerine eşit şekilde katılabilmelerinin sağlanması ve bu alanda öğretmenler ve Millî Eğitim Şûralarınca ısrarla ileri sürülen bir isteğin yerine getirilmiş olması gibi önemli sebeplere dayanılmıştır.

Madde 46. — Eğitim ve öğretim hizmetleri örgün veya yaygın eğitim kurumlarının birbirinden çok farklı ve geniş uygulama alanlarını ve hayli değişik kurumlarını kapsamaktadır. Bu itibarla, hem örgün eğitim kurumlarında, hem de özellikle yaygın eğitimde, bu kanunda nitelikleri belirtilen öğretmenlik mesleğinden elemanları bulmak her zaman mümkün olmaktadır. Böyle durumlarda, mesleklerinde temayüz etmiş ihtisas sahiplerinden uzman veya

sanatlarında ustalık seviyesine ulaşmış elemanlardan öğretici olarak yararlanmak gerekmektedir. Madde bu imkânı sağlamak amacıyla getirilmiştir. Öğretimin tür ve seviyelerine göre uzman ve usta öğreticilerde aranacak şartlar, görev ve yetkileri yönetmelikle tespit edilecektir.

Madde 47. — Öğretmenlik devamlı gelişme halinde olan ve eğitim ve öğretim alanına muhteva, metot, araç ve gereç bakımından yeni ufuklar açan bilim ve teknolojinin verilerinden devamlı olarak yararlanmayı gerektiren bir ihtisas mesleğidir. Bu madde ile hizmet içi eğitim amacıyla kurs ve seminerlerin sık sık düzenlenmesi; öte yandan, yaz tatillerinden veya mesai dışı akşam saatlerinden yararlanarak daha üst öğrenim görmek ve bu suretle meslekte ilerlemek, daha üst öğretim kademelerde öğretmenlik yapmak isteyen öğretmenlere, yaz ve akşam okulları açılarak imkân yaratılması; öğretmene izin almaya, görevi başından ayrılmaya ve aylığından mahrum olmaya hacet kalmadan, bir üst öğrenim fırsatı verilmesi öngörülmektedir. Yaz ve akşam okulları, Bakanlıkça tespit olunacak öğretmen yetiştiren kurumlarda açılacaktır. Bu okullarda belli ve yeterli krediyi dolduranlar, gördükleri üst öğrenim diplomasına hak kazanacaklardır.

Maddenin üçüncü fıkrası, hizmet içi kurs ve seminerlerde başarıyı belge ile tesvik etmek, bu belgeleri tayin, terfi ve nakillerde değerlendirmek, hizmet içinde yetişmesi teşvik amacını gütmektedir. Hizmet içi kurs ve seminerlerde alınan belgelerin, öğretmenlerin tayin, terfi ve nakillerinde hangi ölçüde ve nasıl değerlendirileceği, Bakanlıkça bir yönetmelikle tespit olunacaktır.

Madde 48. — Bu madde ile öğretmenlere yurt içinde veya yurt dışında maaşlı veya maaşsız olarak daha üst seviyede yetişme imkânı sağlanmıştır. Okul öncesi eğitimden yüksek öğretime kadar her tür ve derecede görevli öğretmenin, kendini geliştirme ve daha üst öğrenim görme arzusu, bu madde hükmü ile teşvik olunmaktadır.

Bu konuda istekli öğretmenlerde aranacak niteliklerle koşulacak şartlar, millî eğitim ihtiyaçları gözönünde bulundurularak, hazırlanacak yönetmelikle tespit olunacaktır.

Madde 49. — Öğretmenlik, yurdun, başka herhangi bir devlet memuruna görev verilmeyen bölge ve mahallerinde bile, hizmet ifasını gerektiren bir meslektir. Öte yandan, eğitim ve öğretim görevi, öğretmenin maddî ve manevî huzurunu şart koşan bir özelliğe sahiptir. Bu madde ile, Bakanlıkça gerekli görülen yerlerde, özellikle mahrumiyet bölgelerinde öğretmene konut sağlanması hükme bağlanmaktadır. Bölge hizmetinin getirilmesiyle konut ihtiyacı daha da önem kazanacaktır. Madde, buna göre önceliğe sahip bulunan bu gibi bölge ve mahallerde konutların, yeni okul binalarının yapımı ile birlikte veya mevcut eğitim kurumlarının ihtiyaçlarına göre planlanarak yapılmasını amirdir.

Madde 50. — Bu maddede eğitim sisteminin altyapısını teşkil eden okul bina ve tesislerinin çevrenin ihtiyaçlarına ve uygulanan programların özelliklerine göre planlanması ve bina ve tesisler tamamlanmadan eğitim kurumu açılmaması hükme bağlanmıştır.

Madde 51. — Öğretmenlerden sonra en önemli unsur olan ders kitapları ile öğretmen ve öğrencilere kaynak ve yardımcı olacak her türlü basılı eğitim malzemeleri ve millî eğitimin genel amaçlarının gerçekleştirilmesine yararlı olacak diğer araç ve gereçlerin gelişen eğitim teknolojisi muvacehesinde, «Eğitim araç ve gereçleri» adı altında bir bütün halinde mütalaa edildiği, bu madde ile hükme bağlanmıştır.

Madde 52. — Millî Eğitim Bakanlığı, kendisine bağlı eğitim kurumlarının bina, öğretmen ve her türlü donatımını temin etmekle görevli olduğu gibi; eğitim araç ve gereçlerinin sağlanması, geliştirilmesi, yenileştirilmesi, kullanma süresi ile kitap fiyatının ve telif hakkının tespit edilmesi, paralı veya parasız olarak ilgililere dağıtılması hususlarında da bu madde ile görevli kılınmıştır.

Madde 53. — Bu madde ile, Millî Eğitim Bakanlığının kendisine 52 nci madde ile verilmiş olan görevlerini ne suretle yerine getireceği hususu hükme bağlanmıştır. Bakanlığın,

1 nci bentte, ilgili konunun yetkili elemanları yanında program geliştirme uzmanlarının, bilim kuruluşlarının, üniversitelerin ve deneme okullarının işbirliği ile eğitim araç ve gereçlerini hazırlayabilmesi, kendi tesislerinde imâl ettirebilmesi ve gereğinde iç ve dış piyasalardan satınalabilmesi,

2 nci bentte, yetkili gördüğü kimseleri veya bir kaç kişiden kuracağı komisyonları eğitim araç ve gereçlerini hazırlamakla görevlendirilmesi, gerekli gördüğü hallerde eğitim araç ve gereçlerini, düzenleyeceği yarışmalar sonucunda seçebilmesi;

3 ncu bentte, 1 ve 2 nci bentlerde belirtilen yolların biri veya birkaçı ile birlikte, özel teşebbüs sahipleri tarafından hazırlanan eğitim araç ve gereçlerinin bakanlıkça yapılacak inceleme sonunda yeterli görülmesi halinde, kendileri tarafından basılmak veya imâl edilmek suretiyle, ilgililere kullanılmasına müsaade etmesi öngörülmüştür.

Madde 54. — Bakanlığa bağlı genel, meslekî ve teknik öğretim kurumlarında çok çeşitli derslerin bulunuşu ve dersler için gerekli eğitim araç ve gereçlerini incelemek ve seçmek üzere Bakanlıkça ödüllü veya ödüksüz yarışmaların düzenlenmesi hallerinde yarışmaya katılan eserlerin sayısının genellikle fazla oluşu; bunları inceleyecek ve bir kısım araçları hazırlayacak veya redaksiyon çalışmalarını yapacak elemanların da sayı ve ihtisas dalları bakımından çok çeşitli olmasını gerektirmektedir.

Ancak bu kadar çok sayıda ve değişik ihtisassahibi elemanları bakanlık bünyesinde toplamanın güçlüğü ve hatta imkânsızlığı da aşikârdır. Her konunun ihtisas elemanını ancak yılın belli günlerinde ve sınırlı sürelerde yapılacak olan yarışma jürilerinde bulunmak üzere kadro ile görevlendirmenin getireceği malî külfet, bu kimselere bu kanunla öngörülen şekilde ödenecek ücretlerle kıyaslanmayacak kadar büyük olacaktır.

Bu bakımdan eğitim araç ve gereçlerini hazırlama, inceleme ve seçme işleri ile veya redaksiyonla görevlendirilecek kimselere ve teşkil edilecek jüriye münasip bir ücret ödemenin lüzumu bu maddeyle hükme bağlanmıştır.

Eğitim araç ve gereçlerinin kabulü, kullanılma süresi, kitap fiyatları, telif hakkı; hazırlama ve inceleme ücretleri ile ilgili hususlar zaman faktörü ile sıkı sıkıya bağlı birtakım ayrıntıyı gerektirdiğinden bunların Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle bir esasa bağlanması lüzumunu bu maddede öngörülmüştür.

Beşinci kısımda yer alan 51 - 54 ncu maddelerde eğitim araç ve gereçlerinin bilimsel program geliştirme metotlarına ve eğitim teknolojisindeki yeniliklere uygun olarak hazırlanabilmesi için gerekli esaslar getirilmiş olmakla, Bakanlıkça hazırlanmış programlara göre ders kitabı yazmaktan ibaret olan uygulamada, modern program geliştirme metotlarına cevap vermekten uzak kalan ve ders kitapları kadar önemli olduğu halde diğer eğitim araç ve gereçlerini ihtiva etmediği için bugünün ihtiyaçlarını karşılayamayan 6 . 6 . 1949 tarih ve 5429 sayılı Ders Kitapları hakkındaki Kanun yürürlükten kalmış olacaktır. Diğer taraftan ücretlerle ilgili yeni ve daha etraflı hükümler getirildiğinden 20 . 6 . 1951 tarih ve 5793 sayılı Kanunun sadece birinci maddesi de hükümsüz kalmaktadır.

Madde 55. — Anayasanın 21 nci maddesinde «Eğitim ve öğretimin devletin gözetim ve denetimi altında serbest olduğu» 50 nci maddesinde de «Halkın öğrenim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlamanın devletin başta gelen ödevlerinden» olduğu belirtilmiş bulunmaktadır.

Tasarımın 55 nci maddesi, Anayasanın yukardaki maddelerinde Devlete verilen görevlerin, bu kanun hükümlerine göre ifasından sorumlu Devlet organını tespit amacıyla getirilmiştir.

Madde 56. — Bu madde ile, devrim kanunlarından olan 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanununun ruhuna uygun olarak, Millî Eğitim Temel Kanunu hükümlerine aykırı düşecek hiç bir eğitim faaliyetinde bulunulamayacağı tespit edilmiştir.

Madde 57. — Tevhidi Tedrisat Kanunundan sonra çıkan 789 sayılı Kanunun milli eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde bugün için de temel hüküm karakteri taşıyan 3 ncü ve 4 ncü maddeleri, tasarının bu maddesiyle, Millî Eğitim Bakanlığının okul açma konusunda diğer Bakanlıklarla olan ilişkilerine daha da açıklık getirilmek suretiyle, yürürlükten kaldırılmış olacaktır.

Madde 58. — Bu maddede, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun yurt dışındaki yetişme ile ilgili hükümlerini değiştirme niteliği yoktur. Maksat, genel olarak, Türk Vatandaşlarının, özellikle dövizli, dövizsiz özel öğrencilerle yurt dışındaki Türk işçi çocuklarının eğitimleri ile ilgili Devlet hizmetlerinin düzenlenmesi hususundaki sorumluluğun, Anayasanın 21 ncü maddesi muvacehesinde, Millî Eğitim Bakanlığında olduğunun belirtilmesinden ibarettir.

55 - 58 ncü maddeler, hazırlıkları sürdürülmekte olan Millî Eğitim Bakanlığı Merkez ve Taşra Kuruluş Kanunu tasarısında ayrıntılı olarak yer verilecek olan Bakanlığın görevleri için temel hükümler niteliğini taşımaktadır.

Madde 59. — Bu maddede, kenar başlıklarının kanun metnine dahil olmadığı belirtilmiştir.

Madde 60. — Bu maddede, bu kanunun yayımı tarihinde yürürlükten kalkacak veya kanun maddeleri gösterilmiştir.

Bu kanunun 44 ncü maddesiyle 13 . 3 . 1340 tarih ve 439 sayılı Orta Tedrisat Muallimleri Kanununun 3 ncü maddesi; 57 ncü maddesiyle 22 . 3 . 1926 tarih ve 789 sayılı Maarif Teşkilâtına dair Kanunun 3 ncü ve 4 ncü maddeleri; 51 ncü, 52 ncü, 53 ncü ve 54 ncü maddeleriyle 6 . 6 . 1949 tarih ve 5429 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okutulacak ders kitaplarının seçilmesi, basılması ve dağıtılması hakkındaki Kanunun bütün maddeleri ve ayrıca diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmış olmaktadır.

Madde 61. — Bu madde, kanunda sözü geçen yönetmeliklerin kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılmasını âmirdir.

Madde 62 ve 63. — Bu maddeler yürürlük ve yürütme hükümlerini kapsamaktadır.

Millî Eğitim Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. : 1/754

Karar No. : 8

9. 2. 1973

Yüksek Başkanlığa

Başkanlığınız tarafından Komisyonunuza tevdi buyurulan «Millî Eğitim Temel Kanunu Tasarısı» ilgili Hükümet temsilcisi ve bizzat Millî Eğitim Bakanının iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Komisyonumuz, tasarının üzerindeki görüşmeleri neticesinde; tasarıya 2 yeni madde ile bir geçici maddenin ilâvesini, bâzı maddelerinde değişiklikler yapılmasını ve madde numaralarının da buna göre düzenlenmesini uygun bulmuş ve bu değişikliklerle tasarı Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının başlığı ve 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesine, açıklık getirmek bakımından «Atatürk ilkelerine» sözü «Atatürk inkılâplarına» olarak değiştirilmiş ve Türk milletinin bütün fertlerinin manevî değerleri de benimseyip koruyacak ve geliştirecek şekilde yetiştirilmesi maksadı ile madde de değişiklik yapılmıştır.

Tasarının 3 ncu maddesi; Türk eğitim ve öğretim sistemini kapsayacak hale getirilmesi nedeniyle maddenin 1 nci satırına «öğretim» kelimesi ilâve edilmiştir.

Tasarının 4 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 5 nci maddesi; eğitim hizmetinin, ferdin istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçları gözönünde tutularak dengeli bir şekilde düzenlenmesini sağlamak maksadı ile madde değiştirilmiştir.

Tasarının 6 ve 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 8 nci maddesi; eğitimde kadın erkek herkese fırsat ve imkân eşitliğini sağlamak, maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerle özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocuklar için eğitim imkânları temin etmek nedeniyle madde değiştirilmiştir.

Tasarının 9 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 10 ncu maddesi; hem maddenin başlığında ve içinde bulunan «Atatürk ilkeleri»nin «Atatürk inkılâpları olarak değiştirilmesi, hemde Türk dilinin eğitimin her kademesinde özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesini, çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesini sağlamak ve bu konuda Millî Eğitim Bakanlığını görevli kılmak için madde değiştirilmiştir.

Tasarının 11 nci maddesi; demokrasi, eğitimde Türk vatandaşlarını manevî değerlere saygılı kişiler haline getirmek ve eğitim kurumlarında Anayasada ifadesini bulan Türk milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmamasını sağlamak amacı ile madde değiştirilmiştir.

Tasarının 12 nci maddesi; din eğitimi görmek isteginde bulunanların bu isteklerini okula kayıt sırasında yazılı olarak bildirmesini sağlamak için maddeye bir cümle eklenmiştir.

Tasarının 13, 14, 15 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlamak ve bu maksatla kurulacak okul - aile birliklerinin maddî imkânlardan yoksun öğrenciler ile okul veya okul tarafından seçilecek kardeş okulların zarurî ihtiyaçlarına sarfedilmek üzere her çeşit yardım ve bağış kabul etmelerini sağlamak maksadı ile tasarıya yeni bir 16 ncü madde eklenmiştir.

Tasarının 16 nci maddesi 17 nci madde olarak değiştirilmiş ve resmî, özel, gönüllü her kuruluşun millî eğitimin amaçlarını etkileyen eğitimle ilgili faaliyetlerinin Millî Eğitim Bakanlığının denetimine tabi tutulmasını sağlamak için maddeye bir bent eklenmiştir.

Tasarının 17 nci maddesi, 18, 18 nci maddesi 19, 19 ncu maddesi 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 20 nci maddesi 21 nci madde olarak değiştirilmiş ve okul öncesi eğitim kurumlarının nerelerde ve hangi önceliklerle açılacağını tespit etmek,

İş Kanununa tabi işyerlerinin hangi şartlarla okul öncesi eğitim kurumu açmalarını belirtmek için 21 nci maddeye, bent eklenmiştir.

Tasarının 21 nci maddesi 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 22 nci maddesi 23 nci madde olarak ve Türk çocuklarının milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirilmelerini sağlamak amacı ile değiştirilmiştir.

Tasarının 23 nci maddesi 24 nci madde olarak kabul edilmiş, yalnız temel eğitim sonunda verilecek diplomaya açıklık vermek nedeniyle ortaokul) kelimeleri ilâve edilmiştir.

Tasarının 24 nci maddesi 25 nci madde olarak kabul edilmiş ancak bu maddeye açıklık getirmek nedeniyle ikinci bendin birinci satırına (durumda olan) kelimelerinin ilâvesi uygun görülmüştür.

Tasarının 25 nci maddesi 26 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 26 nci maddesi 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 27 nci maddesi 28 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, bu maddenin 2 nci bendi; ortaöğretimin görevleri arasına gençleri, gerektiğinde yaygın eğitimden de yararlanmak suretiyle aynı zamanda hayata ve iş alanlarına hazırlamak görevi de eklenerek değiştirilmesi uygun görülmüştür.

Tasarının 28 nci maddesi 29 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, maddenin son cümlesi ortaöğretim kurumlarının öğrenim sürelerinin Millî Eğitim Bakanlığınca tespit edilmesinin daha doğru olacağı gerekçesiyle değiştirilmiştir.

Tasarının 29 nci maddesi 30 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, maddeye açıklık kazandırılmak ve ortaöğretimde yöneltme esasları ile yatay ve dikey geçiş şartlarının Millî Eğitim Bakanlığınca düzenlenmesini sağlamak için maddeye değişiklikler yapılmıştır.

Tasarının 30 nci maddesi 31 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, yüksek öğretime geçiş, gerektiğinde çeşitlendirilmiş yüksek öğretime giriş sınavı sonuçlarına göre yapılmak nedeniyle maddenin son cümlesi çıkarılmıştır.

Tasarının 31 nci maddesi 32 nci madde olarak kabul edilmiştir. Ancak, İmam - hatip liselerinin bugünkü uygulamaya paralel olarak, imamlık, hatiplik ve Kur'an kursu öğretmenliği gibi dinî hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli elemanları yetiştirmek üzere Millî Eğitim Bakanlığınca açılan ortaöğretim sistemi içinde hem mesleğe hem de gördükleri öğrenim doğrultusunda yüksek öğrenime hazırlayıcı öğretim kurumları olarak açılmasını sağlamak nedeniyle madde değiştirilmiştir.

Tasarının 32 nci maddesi 33, 33 nci maddesi 34 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 34 nci maddesi 35 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 35 nci maddesi 36 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, yüksek öğretime bütünlük ve açıklık kazandırmak için değiştirilmiş ve tekniker okullarının durumlarının yeniden düzenlenebilmesi için bir fıkra eklenmiştir.

Tasarının 36 nci maddesi 37 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 37 nci maddesi 38 nci madde olarak kabul edilmiştir. Ancak, başarılı fakat maddî imkânları elverişli olmayan öğrencilere verilecek burs, kredi ve yatılılık gibi imkânların sağlanmasında ilgili Bakanlık ve kuruluşlarla işbirliği yapmayı temin için madde değiştirilmiş ve maddeye fırsat ve imkân eşitliğinin gerçekleştirilmesinde yararlanılmak amacıyla yüksek öğretim kurumlarında bir öğrenci fonu kurulması için yeni bir fıkra da eklenmiştir.

Tasarının 38 nci maddesi 39 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 39 nci maddesi 40 nci madde olarak kabul edilmiş, yalnız maddeye açıklık verilmek nedeniyle değiştirilmiştir.

Tasarının 40 nci maddesi 41 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 41 nci maddesi 42 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, yaygın eğitim yapan kuruluşlar arasındaki koordinasyonun Millî Eğitim Bakanlığınca sağlanması için değiştirilmiş ve maddenin gerekçesinin 2 nci paragrafı madde ile alakası görülmediğinden metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 42 nci maddesi 43 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 43 ncü maddesi 44 ncü madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, öğretmenlik formasyonu veren üniversite ve akademiler dışındaki öğretmen yetiştiren kurumların Millî Eğitim Bakanlığınca yönetilmesini sağlamak maksadıyla değiştirilmiş ve beden eğitimi öğretmeni yetiştiren yüksek okulların ilişkileri bakımından Millî Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığınca müştereken açılıp yönetilmesini sağlamak için maddeye bir fıkra eklenmiştir.

Tasarının 44 ncü maddesi 45 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız maddeye açıklık getirmek nedeniyle maddenin son fıkrasının birinci satırındaki (öğretim) kelimesinden sonra teftiş kelimesinin konulması uygun görülmüştür.

Tasarının 45 nci maddesi 46 nci madde olarak kabul edilmiştir. Ancak, ihtiyaçlara göre öğretmenlerin bölgeler arasında yer değiştirmesini sağlamak için maddeye açıklık getirilmiştir.

Tasarının 46 nci maddesinin yerine, görevlendirildikleri yerlerde gerekli eğitim kurumu bulunmayan öğretmenler ile emeklilerinin çocukları ve yetimlerinin ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçünde eğitim görme imkânlarının Devletçe sağlanması için yeni bir 47 nci maddenin ilâvesi uygun görülmüştür.

Tasarının 46 nci maddesi 48 nci madde, 47 nci maddesi 49 ncü madde, 48 nci madde 50 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 49 ncü maddesi 51 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, öğretmen konut yapımının gerçekleştirilmesi için her yıl Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine gerekli ödeneğin konulmasını sağlamak nedeniyle değiştirilmiştir.

Tasarının 50 nci maddesi 52 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, okul arsaları temini ile okul bina ve tesislerinin yapım ve donatımında vatandaşların her türlü yardımlarından yararlanmayı sağlamak ve bu yardımları teşvik etmek maksadıyla madde değiştirilmiştir.

Tasarının 51 nci maddesi 53 ncü madde, 52 nci maddesi 54 ncü madde ve 53 ncü maddesi 55 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 54 ncü maddesi, 56 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, maddenin sonundaki (Maliye Bakanlığı) ibaresi çıkarılmıştır.

Tasarının 55 nci maddesi 57, 56 nci maddesi 58, 57 nci maddesi 59, 58 nci maddesi 60, 59 ncü maddesi 61 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 60 nci maddesi 62 nci madde olarak kabul edilmiştir. Yalnız, kaldırılan hükümler arasına 222 sayılı Kanunun 69 ncü maddesinin de konulması uygun görülmüştür.

Tasarının 61 nci maddesi 63, 62 nci maddesi 64, 63 ncü maddesi 65 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yüksek öğrenim kurumlarında öğrenci olanların kazanılmış hakları gözönünde tutularak bunlara tasarının 38 nci maddesi hükmünün uygulanmamasını düşünen Komisyonumuz tasarıya yeni bir geçici maddenin konulmasını uygun görmüştür.

«Geçici madde 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yüksek öğrenim kurumlarında öğrenci bulunanlar hakkında 38 nci madde hükmü uygulanmaz.»

Komisyonumuz gerekçelerle izah ettiğimiz bu değişikliklerle tasarıyı kabul etmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek temennisiyle Plân Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan İstanbul <i>Prof. Dr. M. Yardımcı</i>	Sözcü Uşak <i>F. Uğrasızoğlu</i>	Kâtip Uşak Söz hakkım saklıdır. <i>Âdil Turan</i>	Adıyaman <i>Z. Adıyaman</i>
Ankara <i>M. Maden</i>	Balıkesir Söz hakkım mahfuz <i>M. Yılmaz</i>	Bursa Söz hakkım saklıdır. <i>I. Öktem</i>	Bursa <i>E. Mat</i>
Çorum <i>K. Demirer</i>	Çankırı Söz hakkım saklıdır. <i>N. Ç. Yazıcıoğlu</i>	Eskişehir Söz hakkım mahfuzdur. <i>O. Oğuz</i>	İstanbul Söz hakkım mahfuz. <i>N. Eroğan</i>
İzmir <i>M. Akan</i>	Kocaeli <i>S. Yahşi</i>	Konya <i>S. Ergun</i>	Konya <i>Y. Öztuna</i>
	Rize <i>H. B. Albayrak</i>	Yozgat <i>I. Kapısız</i>	

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/754
Karar No. : 251

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza havale buyurulan «Millî Eğitim Temel Kanunu tasarısı» Millî Eğitim Bakanı ile Maliye Bakanlığı temsilcilerinin hazır bulunduğu oturumda incelendi ve görüşüldü.

Tasarı, Hükümet programında yer alan Millî Eğitim Reformunu gerçekleştirmek üzere özellikle, VII ve VIII nci Millî Eğitim şûraları kararlarından ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânının temel hedefleri ve stratejisine uygun olarak hazırlanmıştır.

Genel olarak 1932 - 1933 döneminde örgütlenmeye başlayan Millî Eğitim sistemi, toplumumuzun yapısına uyulmak suretiyle zaman zaman değişikliğe tabi tutulmuş ve toplum sistemiyle bağımlılığı sağlanmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede içerisinde 1939'dan bu yana Millî Eğitimle ilgili 35 kanun çıkarılmıştır. Bu kanunlardan 9'u öğretim, 1'i ortaöğretim, 7'si meslekî ve teknik öğretim, 5'i yüksek öğretim, 3'ü kuruluşla ilgili ve 10 adedi de genel nitelikte tedvin edilmiştir.

1939'dan 1972 yılına kadar 8 Millî Eğitim şûrası toplanmış ve Millî Eğitimin temel sorunlarına çözüm bulmaya çalışılmıştır.

Atatürk'ün «Muallimler, Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır» sözleri, Millî Eğitim politikamızda öğretmenlere ne derecede önem verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenledir ki, genç

kuşakların yetişmesinde öncelikle çözümlenecek husus, yetiştiriciler, yani öğretmenler sorunudur. Yeni Türk harflerinin 1928'de kabulüyle öğretmen yetiştirilmesinin yanında okullaşma sorunu da ele alınmıştır. Bugün okullaşma oranı, ilköğretim çağındaki çocuklar için % 88,6

- 1. nevi devre öğretimde % 35
- 2. nevi devre öğretimde % 18

Yüksek öğretimde ise % 6,8'e ulaşmıştır. Ancak, kaydedilen bu ilerlemeler, beraberinde birçok sorunlar da getirmiştir. Eğitimde fırsat eşitliği bozulmuş istihdam politikaları ülkemizin gerçeklerine aykırı bir düzeye gelmiştir.

Ülkemizin 1960 yılından sonra plânlı kalkınma dönemine geçişi, birçok alanlarda olduğu gibi Millî Eğitim politikamızda da bir, yenilik ve değişikliklere zorlamıştır.

Plânlı dönemin sosyal ve kültürel kalkınma hedefleri hızlı sanayileşme gerçeklerine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. Eğitilmiş insan gücü sorunu eğitim politikamızın yetersiz kalışı nedeniyle dar boğazlara sebebiyet vermiştir.

Bu izahların ışığı altında;

1. — Anarşiye meydan vermeyecek, Atatürk ilkelerine ve inkılabımıza dayalı, millî birlik ve bütünlüğün güçlendirilmesi,
2. — Okul öncesi eğitim ile, 4 - 6 yaş arasındaki çocuklarımıza temel bilgilerin verilmesi,
3. — İlköğretimi tamamlayan öğrenci sayısının % 52'sinin üst öğretime gitmeyişi nedeniyle 7 - 14 yaşlarını kapsayan, temel eğitimde öğrencinin hayata hazırlanması için mecburî öğrenim süresinin 8 yıla çıkarılması,
4. — Meslekî ve teknik eğitime ağırlık veren yatay ve dikey geçişlerin temini,
5. — Türk vatandaşlarının örgün ve yaygın eğitim kurumlarında istidat ve kabiliyet ölçüsünde toplumun ihtiyaçlarına göre yetiştirilmesi, fırsat eşitliği, yatay ve dikey geçişlere imkân verilmesi,
6. — Nüfusu az ve dağınık yörelere çok programlı liselerin kurulması,
7. — Gençlerin yetiştikleri yönde yüksek öğrenime geçişlerinin sağlanması,
8. — Örgün eğitimden yararlanamayanlara yaygın eğitim yoluyla yetişme olanağı verilmesi,
9. — Öğretmenliğin meslek olarak bütünlüğe kavuşturulması, mahrumiyet bölgelerinde görev yapan öğretmenlere bâzi imkânların tanınması,
10. — Araç, gereç, bina, donatım gibi konulara standartlaşmaya gidilmesi,
11. — Basılı eğitim malzemelerin de verimli çalışmaların yapılması anaprensipleri olarak tespit edilmiştir.

Bu gerekçeler ışığında Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma plânlarına uygun hedeflere ulaşmak için alınacak sair yenilikleri ve tedbirleri kapsayan tasarı, gerek ilgililerin izahları ve gerekse komisyonumuzdaki görüşmelerin ışığı altında komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek görüşmelere Millî Eğitim Komisyonu değiştirisi esas alınıp maddelerin müzakeresine geçilerek sırasıyla aşağıdaki değişiklikler yapılmış bulunmaktadır.

— «Kanunun kapsamı» matlâplı tasarının 1. nevi maddesi ile, Birinci Bölümde yer alan «Genel amaçlar» matlâplı 2. nevi madde ve «Özel amaçlar» matlâplı 3. nevi madde aynen;

— İkinci bölümde yer alan «Genellik ve eşitlik» matlâplı tasarının 4. nevi maddesi, «Ferdin ve toplumun ihtiyaçları» matlâplı 5. nevi madde, «Yönetme» matlâplı tasarının 6. nevi maddesi ve «Eğitim hakkı» matlâplı tasarının 7. nevi maddesi aynen;

— «Fırsat ve imkân eşitliği» matlâplı 8. nevi madde, «Süreklilik» matlâplı tasarının 9. nevi maddesi, «Atatürk inkılabları ve Türk Milliyetçiliği» matlâplı 10. nevi madde, «Demokrasi eğitimi» matlâplı 11. nevi madde, «Lâiklik» matlâplı 12. nevi madde ve «Bilimsellik» matlâplı tasarının 13. nevi maddesi aynen;

— «Plânlılık» matlâplı tasarının 14. nevi maddesi Millî Eğitim Komisyonunca 36. nevi maddeye eklenen teknikerlerle ilgili fıkranın bütün meslek kademelerini kapsayacak hale getirilebilmesi için genellik arz eden bir hüküm, 2. nevi fıkra olarak eklenmek sureti ile madde bu değişikliklerle, ayrıca «Karma eğitim» matlâplı tasarının 15. nevi maddesi aynen;

— Millî Eğitim Komisyonunca tasarıya «Okul ile ailenin işbirliği» matlahı ile yeni 16 ncı maddenin eklenmesinden sonra, takibeden madde numaraları buna göre teselsül ettirilmiş ve adı geçen madde ile «Her yerde eğitim» matlahı 17 ncı madde komisyonumuzca da aynen;

— İkinci Kısımda yer alan «Örgün ve yaygın eğitim» matlahı tasarınnın 17 ncı maddesi 18 ncı madde olarak aynen;

— İkinci Bölümde yer alan «Kapsam» matlahı tasarınnın 18 ncı maddesi 19 ncü, «Amaçlar ve görevler» matlahı tasarınnın 19 ncü maddesi 20 ncı maddeler olarak aynen;

— «Kuruluş» matlahı 21 ncı madde ile, «Kapsam» matlahı tasarınnın 21 ncı maddesi 22 ncı madde olarak aynen;

— «Amaç ve görevler» matlahı 23 ncü maddenin 2 numaralı fıkrası ile öngörülen amaçların, kapsamın geniş tutulduğu kanısına varılarak fıkra temel eğitim seviyesine uygun düşecek şekilde düzenlenerek madde bu değişiklikle;

— «Temel Eğitim Kurumları» matlahı 24 ncü, «Kuruluş şekilleri» matlahı 25 ncı maddeler ile, «Kapsam» matlahı tasarınnın 25 ncı maddesi 26 ncı, «Ortaöğretimden yararlanma hakkı» matlahı tasarınnın 26 ncı maddesi 27 ncı madde olarak aynen;

— «Amaç ve görevler» matlahı 28 ncı maddenin 2 ncı fıkrasında yer alan (gerekli hallerde yaygın eğitimden de yararlanarak) ibaresi konuya fayda getirmeyeceği gerekçesi ile metinden çıkarılmak suretiyle;

— «Kuruluş» matlahı 29 ncü ve «Ortaöğretimde yönelme» matlahı 30 ncü maddeler aynen;

— «Yüksek öğretime geçiş» matlahı 31 ncı maddenin 1 ncı fıkrasında yer alan (kurumların) ibaresi (programların) şeklinde, ikinci fıkra ise, yüksek öğretime geçişin yalnız giriş sınavı esasına dayanması, gerek fırsat eşitliği ve gerekse temel eğitim kanununun yönelme ilkeleri ile bağdaşmayacağından, giriş şekline elâstikiyet verilmek düşüncesiyle yeniden düzenlenerek;

— «İmam - hatip liseleri» matlahı 32 ncı madde ile «Güzel Sanatlar Eğitimi» matlahı tasarınnın 32 ncı maddesi 33 ncü, «Kapsam» matlahı tasarınnın 33 ncü maddesi 34 ncü, «Amaç ve görevler» matlahı tasarınnın 34 ncü maddesi 35 ncı maddeler olarak aynen;

— «Yüksek öğretim kurumları» matlahı 36 ncı maddenin son fıkrası, 14 ncü maddede yapılan değişikliğin sonucu olarak metinden çıkarılmak suretiyle,

— «Yüksek öğretimin düzenlenmesi» matlahı tasarınnın 36 ncı maddesi 37 ncı madde olarak aynen;

— «Yüksek öğretimin paralı oluşu» matlahı 38 ncı maddenin yerine tasarı metninin aynen muhafazası gayeye daha uygun düşeceği görüşü ile tasarınnın 37 ncı maddesi 38 ncı madde olarak aynen;

— «Yüksek öğretim plânlaması» matlahı tasarınnın 38 ncı maddesi 39 ncü madde olarak aynen;

— Üçüncü Bölümde yer alan «Kapsam, amaç ve görevler» matlahı 40 ncı madde aynen, «Kuruluş» matlahı tasarınnın 40 ncı maddesi 41 ncı madde ve program kelimeleri bölüm olarak değiştirilmek suretiyle,

— Aynı bölümde yer alan «Koordinasyon» matlahı 42 ncı madde aynen;

— Üçüncü kısımda yer alan «Öğretmenlik» matlahı tasarınnın 42 ncı maddesinin ilk cümleden sonra (Öğretmenler bu görevlerini Türk Millî Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler) cümlesi eklenerek, ayrıca ikinci paragrafın başlangıcı (bu mesleğe hazırlık) yerine (öğretmenlik mesleğine hazırlık) şeklinde düzenlenmek sureti ile ve 43 ncü madde olarak;

— «Öğretmen yetiştiren kurumları açma yetkisi» matlahı 44 ncü maddenin 2 ncı paragrafı, öğretmen yetiştiren kurumların açılışı ve yönetiminin tek elde toplanması gerekli görüldüğünden, madde metninden çıkarılmak suretiyle;

— «Öğretmenlerin nitelikleri ve seçimi» matlahı 45 ncı ve «Öğretmenlerin bölge hizmeti» matlahı 46 ncı maddeleri aynen;

— Milli Eğitim Komisyonunca ilâve edilen 47 nci madde, Devlet memurları arasındaki eşitlik prensiplerini zedeleyeceği ve hakkaniyete aykırı düşeceği görüşü ile metninden çıkarılmak suretiyle ve müteakıf maddelerin numaraları da buna göre teselsül ettirilerek;

— «Uzman ve usta öğreticiler» matlâplı tasarımlın 46 nci maddesi 47 nci, «Öğretmenlerin hizmet içi yetiştirilmesi» matlâplı 47 nci maddesi 48 nci, «Yurt içi ve yurt dışı yetiştirme imkânları» matlâplı 48 nci maddesi de 49 ncu madde olarak aynen;

— «Öğretmen konutları» matlâplı 51 nci madde 50 nci; Dördüncü Kısmında yer alan «Okul yapıları» matlâplı 52 nci madde 51 nci maddeler olarak aynen;

— Beşinci Kısmında yer alan «Kapsam» matlâplı tasarımlın 51 nci maddesi 52 nci, «Görev» matlâplı 52 nci madde 53 ncü, «Görevin yerine getirilmesi» matlâplı 53 ncü maddesi de 54 ncü madde olarak ve ayrıca «Ücretin ödenmesi» matlâplı 56 nci madde 55 nci madde olarak aynen;

— Altıncı Kısmında yer alan «Yürütme, gözetim ve denetim» matlâplı tasarımlın 55 nci maddesi 56 nci, «Yasaklık matlâplı 56 nci maddesi 57 nci, «Okul açma yetkisi» matlâplı 57 nci maddesi 58 nci ve «Yurt dışı eğitim» matlâplı 58 nci maddesi 59 ncu maddeler olarak ayrıca Yedinci Kısmında yer alan «Kenar başlıkları» matlâplı tasarımlın 59 ncu maddesi 60 nci madde olarak aynen;

— «Kaldırılan hükümler» matlâplı 62 nci maddedeki (222 sayılı Kanunun) ibaresi yerine (5 . 1 . 1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim, Kanununun) tâbiri konularak, adı geçen kanunun mahiyetine vuzuh verilmek suretiyle ve madde numarası 61 olarak;

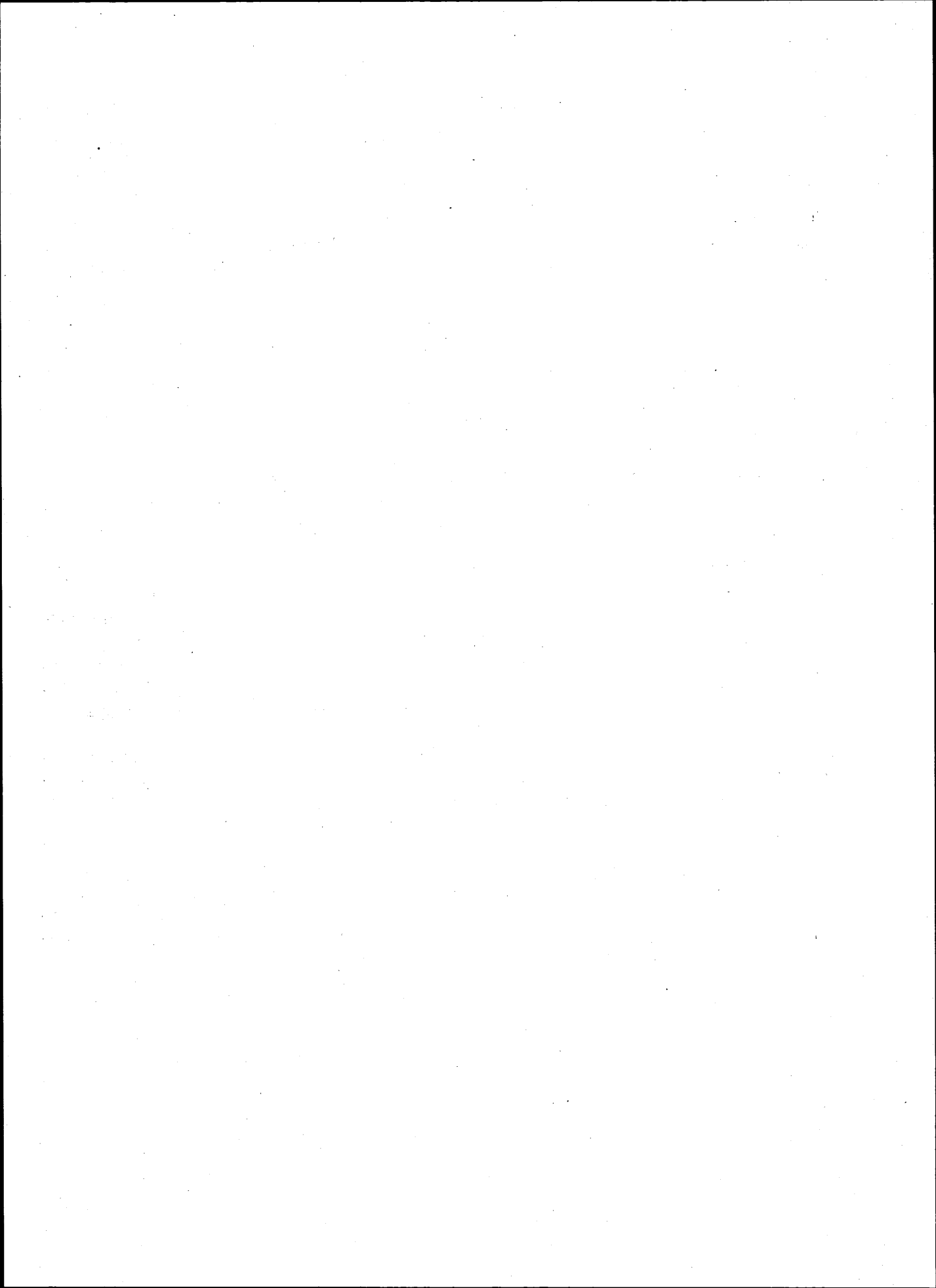
— «Yönetmelikler» matlâplı tasarımlın 61 nci maddesi 62 nci madde olarak ve geçici 1 nci madde aynen;

— «Yürürlük» matlâplı tasarımlın 62 nci maddesi 63 ncü ve «Yürütme» matlâplı 63 ncü maddesi de 64 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

— Hükümet programında yer alan ve bir an evvel kanunlaşması ile eğitim sorunlarımızdaki aksaklık ve boşlukları giderecek olan bu tasarımlın genel kurukda öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilmiştir.

— Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkanvekili Niğde N. Çerezci	Bu Rapor Sözcüsü Niğde H. A. Kavurmacioğlu	Kâtip Çorum A. Topçubaşı	Adana S. Kılıç
Afyon H. Hamamcioğlu	Ankara T. Tokér	Çorum Söz hakkım saklıdır. A. Güler	Edirne İ. Erten
Erzurum R. Danışman	Eskişehir İ. Anđı	İstanbul O. C. Fersoy	İstanbul Söz hakkım saklıdır. L. Yurdoğlu
İzmir Muhalifim. K. Önder	Kars Muhalifim. K. Güven	Samsun H. Özalp	Samsun D. Kitaplı
	Trabzon Söz hakkım saklıdır. Bâzi maddelerine muhalifim. A. Şener	Yozgat Söz hakkım saklıdır. Muhalif olduğum maddeler vardır. C. Sungur	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Millî Eğitim Temel kanunu tasarısı

I. - Kanunun kapsamı :

MADDE 1. — Bu kanun, Türk millî eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul, bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsar.

BİRİNCİ KISIM

Türk Millî Eğitim sistemini düzenleyen genel esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Türk Millî Eğitiminin amaçları

I. - Genel amaçlar :

MADDE 2. — Türk millî eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk ilkelerine ve Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Türk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, - ahlâkî, insanî ve kültürel değerlerini koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve dafma yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan millî demokratik, lâik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞ BÜTÇE PLÂN KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ
METNİ

Millî Eğitim Temel kanunu tasarısı

I - Kanunun kapsamı :

MADDE 1. — Tasarının birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BİRİNCİ KISIM

Türk Millî Eğitim sistemini düzenleyen genel esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Türk Millî Eğitiminin amaçları

I - Genel amaçlar :

MADDE 2. — Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılaplarına ve Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Türk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan millî, demokratik, lâik, sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygü bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Millî Eğitim Temel kanunu tasarısı

I - Kanunun kapsamı :

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BİRİNCİ KISIM

Türk millî eğitiminin sistemini düzenleyen genel esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Türk millî eğitiminin amaçları

I - Genel amaçlar :

MADDE 2. — Millî Eğitim Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

II. - Özel amaçlar :

MADDE 3. — Türk eğitim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk Milli Eğitiminin temel ilkeleri

I - Genellik ve eşitlik :

MADDE 4. — Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayırımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

II - Ferdin ve toplumun ihtiyaçları :

MADDE 5. — Milli Eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre, Devletin imkânları ölçüsünde karşılanır.

III - Yöneltilme :

MADDE 6. — Fertler, eğitimleri süresince ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.

Millî eğitim sistemi, her bakımdan, bu yöneltilmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir.

Yöneltilmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanır.

IV - Eğitim hakkı :

MADDE 7. — Temel eğitim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır.

Temel eğitim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

V - Fırsat ve imkân eşitliği :

MADDE 8. — Eğitimde herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştiriş metni)

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

II - Özel amaçlar :

MADDE 3. — Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk Millî Eğitiminin temel ilkeleri

I - Genellik ve eşitlik :

MADDE 4. — Tasarının dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

II - Ferdin ve toplumun ihtiyaçları :

MADDE 5. — Millî eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

III - Yönelme :

MADDE 6. — Tasarının altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - Eğitim hakkı :

MADDE 7. — Tasarının yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

V - Fırsat ve imkân eşitliği :

MADDE 8. — Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır.

Maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğ-

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirişi)

II - Özel amaçlar :

MADDE 3. — Millî Eğitim Komisyonunun 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk milli eğitiminin temel ilkeleri

I - Genellik ve eşitlik :

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

II - Ferdin ve toplumun ihtiyaçları :

MADDE 5. — Millî Eğitim Komisyonunun 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

III - Yönelme :

MADDE 6. — Tasarının 6 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - Eğitim hakkı :

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

V - Fırsat ve imkân eşitliği :

MADDE 8. — Millî Eğitim Komisyonunun 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

VI - Süreklilik :

MADDE 9. — Fertlerin genel ve meslekî eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır.

Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimi sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

VII - Atatürk ilkeleri ve Türk milliyetçiliği :

MADDE 10. — Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk ilkeleri ve Anayasanın başlangıcında ifadesini bulmuş olan Türk milliyetçiliği temel olarak alınır; millî ahlâk ve millî kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile, evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine önem verilir.

Türk dilinin çağdaş eğitim, bilim ve sanat dili halinde gelişip zenginleşmesine çalışılır.

VIII - Demokrasi eğitimi :

MADDE 11. — Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahibolmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında bölücü, kışkırtıcı veya taraf tutucu siyasî ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasî olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştirme metni)

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirme metni)

renim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yardımlık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır.

Özel eğitim ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

VI - Süreklilik :

MADDE 9. — Tasarının dokuzuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

VI - Süreklilik :

MADDE 9. — Tasarının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

VII - Atatürk inkılâpları ve Türk milliyetçiliği :

MADDE 10. — Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk inkılâpları ve Anayasanın başlangıcında ifadesini bulmuş olan Türk milliyetçiliği temel olarak alınır. Millî ahlak ve millî kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile, evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine önem verilir.

VII - Atatürk inkılâpları ve Türk milliyetçiliği :

MADDE 10. — Millî Eğitim Komisyonunun 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millî birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Millî Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.

VIII - Demokrasi eğitimi :

MADDE 11. — Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve mânevî değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasada ifadesini bulan Türk milliyetçiliğine aykırı siyasî ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasî olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

VIII - Demokrasi eğitimi :

MADDE 11. — Millî Eğitim Komisyonunun 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

IX - Lâiklik :

MADDE 12. — Türk eğitiminde lâiklik esastır.

Din eğitimi ve öğrenimi ancak kişilerin kendi isteği ve küçüklerin de kanunî temsilcilerinin isteğine bağlı olarak verilir.

X - Bilimsellik :

MADDE 13. — Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir.

Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır.

Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir; bu yöndeki çalışmalar maddî ve manevî bakımdan teşvik edilir ve desteklenir.

XI - Planlılık :

MADDE 14. — Millî eğitimin gelişmesi iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak, eğitim - insangücü - istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak meslekî ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir.

Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır.

XII - Karma eğitim :

MADDE 15. — Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkân ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız veya yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştirmesi)

IX. — Lâiklik :

MADDE 12. — Türk eğitiminde lâiklik esastır.

Din eğitimi ve öğrenimi ancak kişilerin kendi isteği ve küçüklerin de kamunî temsilcilerinin isteğine bağlı olarak verilir. Bu istek kayıt esasında veliler tarafından okul idaresine yazılı olarak bildirilir.

X. — Bilimsellik :

MADDE 13. — Tasarımın 13 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

XI. — Plânlılık :

MADDE 14. — Tasarımın 14 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

XII. — Karma eğitim :

MADDE 15. — Tasarımın 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirmesi)

IX - Lâiklik :

MADDE 12. — Millî Eğitim Komisyonunun 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

X - Bilimsellik :

MADDE 13. — Tasarımın 13 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

XI - Plânlılık :

MADDE 14. — Millî eğitimin gelişmesi iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim - insangücü - istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak meslekî ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde plânlanır ve gerçekleştirilir.

Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kamunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın meslekî eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir.

Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç, gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır.

XII - Karma eğitim :

MADDE 15. — Tasarımın 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

XIII - Her yerde eğitim :

MADDE 16. — Millî eğitimin amaçları yalnız eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, işyerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır.

İKİNCİ KISIM

Türk Millî Eğitim sisteminin genel yapısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

I - Örgün ve yaygın eğitim :

MADDE 17. — Türk millî eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere, iki anabölümden kurulur.

Örgün eğitim, okul öncesi eğitimi, temel eğitim, ortaöğretim ve yüksek öğretim kurumlarını kapsar.

Yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştiris metni)

XIII. — Okul ile ailenin işbirliği :

MADDE 16. — Eğitim kurumlarının amaçla-
rının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak
için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır.

Bu maksatla kurulacak okul - aile birlikleri,
maddi imkânlardan yoksun öğrenciler ile oku-
lun veya okul tarafından seçilecek kardeş okul-
ların zaruri ihtiyaçlarına sarfedilmek üzere her
eşit yardım ve bağış kabul edebilir.

Yardım ve bağışların alınma, sarfedilme ve
denetlenme Şekil ve esasları Millî Eğitim Bakan-
lığınca hazırlanacak yönetmelikle dizenlenir.

XIV. — Her yerde eğitim :

MADDE 17. — Millî eğitimin amaçları yal-
nız resmî ve özel eğitim kurumlarında değil,
aynı zamanda evde, çevrede, işyerlerinde, her
yerde ve her fırsatta gerçekleştirmeye çalışılır.

Resmî, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitim-
le ilgili faaliyetleri, Millî Eğitim amaçlarına uy-
gunluğu bakımından Millî Eğitim Bakanlığının
denetimine tabidir.

İKİNCİ KISIM

Türk Millî Eğitim sisteminin genel yapısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

1. — Örgün ve yaygın eğitim :

MADDE 18. — Tasarının 17 nci maddesi 18
nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirisi)

XIII - Okul ve ailenin işbirliği :

MADDE 16. — Millî Eğitim Komisyonunun
16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

XIV - Her yerde eğitim :

MADDE 17. — Millî Eğitim Komisyonunun
17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ KISIM

Türk Millî Eğitim sisteminin genel yapısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

I - Örgün ve yaygın eğitim :

MADDE 18. — Tasarının 17 nci maddesi
18 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

İKİNCİ BÖLÜM

Örgün eğitim

A) Okul öncesi eğitimi

I - Kapsam :

MADDE 18. — Okul öncesi eğitimi, mecburî ilköğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar.

Bu eğitim isteğe bağlıdır.

II - Amaç ve görevler :

MADDE 19. — Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;
2. Onları temel eğitime hazırlamak;
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak;
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

III - Kuruluş :

MADDE 20. — Okul öncesi eğitimi kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabileceği gibi, şartları elverişli olan temel eğitim kurumlarının birinci devresine bağlı anasınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılabilir.

B) Temel eğitim

I - Kapsam :

MADDE 21. — Temel eğitim genel olarak 7 - 14 yaşlarındaki çocukların eğitimini kapsar.

II - Amaç ve görevler :

MADDE 22. — Temel eğitimin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştirme metni)

İKİNCİ BÖLÜM

Örgün eğitim

A) Okul öncesi eğitim

I. — Kapsam :

MADDE 19. — Tasarımın 18 nci maddesi 19 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II. — Amaç ve görevler :

MADDE 20. — Tasarımın 19 ncu maddesi 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

III. — Kuruluş :

MADDE 21. — Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabileceği gibi, şartları elverişli olan temel eğitim kurumlarının birinci devresine bağlı anasınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılabilir.

Okul öncesi eğitim kurumlarının nerelerde ve hangi önceliklere göre açılacağı Millî Eğitim Bakanlığınca yönetmelikle düzenlenir.

İş Kanununa tabi işyerlerinin hangi şartlarla okul öncesi eğitim kurumu kurmaları gerektiği, Millî Eğitim ve Çalışma Bakanlıkları tarafından birlikte düzenlenecek bir tüzükte gösterilir.

B) Temel eğitim

I - Kapsam :

MADDE 22. — Tasarımın 21 nci maddesi 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II - Amaç ve görevler :

MADDE 23. — Temel eğitimin amaç ve görevleri, Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirisi)

İKİNCİ BÖLÜM

Örgün eğitim

A) Okul öncesi eğitim

I - Kapsam :

MADDE 19. — Tasarımın 18 nci maddesi 19 ncu madde olarak kabul edilmiştir.

II - Amaç ve görevler :

MADDE 20. — Tasarımın 19 ncu maddesi 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

III - Kuruluş :

MADDE 21. — Millî Eğitim Komisyonunun 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B) Temel eğitim

I - Kapsam :

MADDE 22. — Tasarımın 21 nci maddesi 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II - Amaç ve görevler :

MADDE 23. — Temel eğitimin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

(Hükümetin teklifi)

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak;

2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünde yetiştirerek ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın insangücü ihtiyaçlarına göre çalışma hayatına ve üst öğrenime hazırlamaktır.

III - Kuruluş :

a) Temel eğitim kurumları :

MADDE 23. — Temel eğitim okulları beş yıllık birinci kademe ile üç yıllık ikinci kademe eğitim kurumlarından meydana gelir. Birinci kademe sonunda ilkokul ,ikinci kademe sonunda temel eğitim diploması verilir.

b) Kuruluş şekilleri

MADDE 24. — Temel eğitim kurumlarının birinci ve ikinci kademeleri, bağımsız okullar halinde kurulabileceği gibi, imkân ve şartlara göre, birlikte de kurulabilir.

Nüfusu az ve dağınık olan yerlerde, köyler gruplaştırılarak, merkezî köylerde temel eğitim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlar, gruplaştırmamanın mümkün olmadığı yerlerde temel eğitim yatılı bölge okulları kurulur.

C) Orta öğretim

I - Kapsam.

MADDE 25. — Ortaöğretim, temel eğitime dayalı, en az üç yıllık öğrenim veren genel, meslekî ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar.

II - Ortaöğretimden yararlanma hakkı :

MADDE 26. — Temel eğitimini tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış olan her öğrenci, ortaöğretime devam etmek ve ortaöğretim imkânlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanmak hakkına sahiptir.

III - Amaç ve görevler :

MADDE 27. — Ortaöğretimin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştirmesi)

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi; beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu millî ahlâk anlayışına uygun olarak yetiştirmek :

2. Her Türk çocuğuna ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünde yetiştirecek ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın insangücü ihtiyaçlarına göre çalışma hayatına ve üst öğrenime hazırlamaktır.

III - Kuruluş :

a) Temel eğitim kurumları :

MADDE 24. — Temel eğitim okulları beş yıllık birinci kademe ile üç yıllık ikinci kademe eğitim kurumlarından meydana gelir. Birinci kademe sonunda ilkokul, ikinci kademe sonunda temel eğitim diploması (ortaokul diploması) verilir.

b) Kuruluş şekilleri :

MADDE 25. — Temel eğitim kurumlarının birinci ve ikinci kademeleri, bağımsız okullar halinde kurulabileceği gibi, imkân ve şartlara göre, birlikte de kurulabilir.

Nüfusu az ve dağınık olan yerlerde, köyler gruplaştırılarak, merkezi durumda olan köylerde temel eğitim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlar, gruplaştırmanın mümkün olmadığı yerlerde temel eğitim yatılı bölge okulları kurulur.

C) Ortaöğretim

I - Kapsam :

MADDE 26. — Tasarının 25 nci maddesi 26 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II - Ortaöğretimden yararlanma hakkı :

MADDE 27. — Tasarının 26 nci maddesi 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

III - Amaç ve görevler :

MADDE 28. — Ortaöğretimin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirmesi)

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi; beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu millî ahlâk anlayışına uygun olarak yetiştirmek :

2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.

III - Kuruluş :

a) Temel eğitim kurumları :

MADDE 24. — Millî Eğitim Komisyonunun 24 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

b) Kuruluş şekilleri :

MADDE 25. — Millî Eğitim Komisyonunun 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

C) Ortaöğretim

I - Kapsam :

MADDE 26. — Tasarının 25 nci maddesi 26 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II. — Ortaöğretimden yararlanma hakkı :

MADDE 27. — Tasarının 26 nci maddesi 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

III. — Amaç ve görevler :

MADDE 28. — Ortaöğretimin amaç ve görevleri, Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

(Hükümetin teklifi)

1. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgarî ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak;

2. Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem yüksek öğretime hazırlamaktır.

Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır.

IV - Kuruluş :

MADDE 28. — Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir.

Belli bir programa ağırlık veren okullara lise, teknik lise ve tarım meslek lisesi gibi eğitim dallarını belirleyen adlar verilir.

Nüfusu az ve dağınık olan veya Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde, orta öğretimin genel, meslekî ve teknik öğretim programlarını bir yönetim altında uygulayan çok programlı liseler kurulabilir.

Ortaöğretim kurumlarının öğrenim süresi, uygulanan programın özelliğine göre, Millî Eğitim Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

V - Ortaöğretimde yöneltme :

MADDE 29. — Yöneltme genellikle temel eğitimde yapılır; ancak yöneltmede yanlışları ve zaman kaybını önlemek, seviye farklarını gidermek, muhtemel gelişmelere göre yeniden yönelmeyi sağlamak için yöneltme orta öğretimde de devam eder.

Yöneltme esasları ve çeşitli programlar veya okullar arasında yatay ve dikey geçiş şartları Millî Eğitim Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca yönetmelikle düzenlenir.

VI - Yüksek öğretime geçiş :

MADDE 30. — Ortaöğretimden yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayan kurumlarını bitiren öğrencilere, yetiştirildikleri yönde, üniversitelere, akademilere ve yüksek okullara girmek için aday olma hakkı tanınır.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştiriş metni)

1. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgarî ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdum iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak,

2. Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem yüksek öğretime veya gerekli hallerde yaygın eğitimden de yararlanarak hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır.

IV - Kuruluş :

MADDE 29. — Ortaöğretim , çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir.

Belli bir programa ağırlık veren okullara lise, teknik lise ve tarım meslek lisesi gibi eğitim dallarını belirleyen adlar verilir.

Nüfusu az ve dağınık olan ve Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde, ortaöğretimin, genel, meslekî ve teknik öğretim programlarını bir yönetim altında uygulayan çok programlı liseler kurulabilir.

Ortaöğretim kurumlarının öğrenim süresi, uygulanan programın özelliğine göre, Millî Eğitim Bakanlığınca tespit edilir.

V - Ortaöğretimde yöneltme :

MADDE 30. — Yöneltme temel eğitimde başlar; yanılmaları önlemek ve muhtemel gelişmelere göre yeniden yöneltmeyi sağlamak için ortaöğretimde de devam eder.

Yöneltme esasları ve çeşitli programlar veya ortaöğretim okulları arasında yapılacak yatay ve dikey geçiş şartları, Millî Eğitim Bakanlığınca düzenlenir.

VI - Yüksek öğretime geçiş :

MADDE 31. — Ortaöğretimin yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayan kurumlarını bitiren öğrencilere, yetiştirildikleri yönde, üniversitelere, aka-

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirişi)

1. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgarî ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdum iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak,

2. Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır.

IV. — Kuruluş :

MADDE 29. — Millî Eğitim Komisyonunun 29 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

V. — Ortaöğretimde yöneltme :

MADDE 30. — Millî Eğitim Komisyonunun 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

VI. — Yüksek öğrenime geçiş :

MADDE 31. — Ortaöğretimin yüksek öğretime veya hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayan programlarını bitiren öğrencilere, yetiştirildikleri yönde, üniversitelere, akade-

(Hükümetin teklifi)

Yüksek öğretime geçiş, çeşitlendirilmiş yüksek öğretime giriş sınavı sonuçlarına göre yapılır. Sınav sistemi, ilgili bakanlıkların ve yüksek öğretim kurumlarının görüşleri alınarak Millî Eğitim Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca yönetmelikle düzenlenir.

VII - İmam - hatip okulları :

MADDE 31. — İmam - hatip okulları, imamlık ve hatiplik gibi din hizmetlerinin yerine getirilmesi ile görevli kimseleri yetiştirmek üzere, Millî Eğitim Bakanlığınca, temel eğitime dayalı olarak ve yalnız erkek öğrenciler için açılmış ayrı meslek okullarıdır.

VIII - Güzel sanatlar eğitimi :

MADDE 32. — Güzel sanatlar alanlarında özel istidat ve kabiliyetleri beliren çocukları küçük yaşlardan itibaren yetiştirmek üzere temel eğitim ve orta öğretim seviyesinde ayrı okullar açılabilir veya ayrı yetiştirme tedbirleri alınabilir. Özellikleri dolayısıyla bunların kuruluş, işleyiş ve yetiştirme ile ilgili esasları ayrı bir yönetmelikle düzenlenir.

D) Yüksek öğretim

I. - Kapsam :

MADDE 33. — Yüksek öğretim, orta öğretime dayalı en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar.

II. - Amaç ve görevler :

MADDE 34. — Yüksek öğretimin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insangücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;
2. Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;
3. Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;
4. Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplu-

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştiriş metni)

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirişi)

demilere ve yüksek okullara girmek için aday olma hakkı tanınır.

Yüksek öğretime geçiş, gerektiğinde çeşitlendirilmiş yüksek öğretime giriş sınavı sonuçlarına göre yapılır,

milere ve yüksek okullara girmek için aday olma hakkı tanınır.

Hangi fakülte akademi ve yüksek okullara hangi programları bitirenlerin nasıl girecekleri ilgili kurumlarca kararlaştırılır. Giriş şartlarının tespitinde ve uygulamada Millî Eğitim Bakanlığı ile ilgili kurumlar arasında işbirliği yapılır.

Giriş, ya yalnızca diplomadaki derecelere ve notlara göre, ya merkezî müsabaka imtihanları sistemiyle, ya da her kurum tarafından münferit olarak düzenlenebilir.

VII - İmam - hatip liseleri :

VII. — İmam - hatip liseleri :

MADDE 32. — İmam - hatip liseleri, imamlık, hatiplik ve Kur'an kursu öğreticiliği gibi dinî hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli elemanları yetiştirmek üzere, Millî Eğitim Bakanlığınca açılan ortaöğretim sistemi içinde, hem mesleğe hem yüksek öğrenime hazırlayıcı programlar uygulayan öğretim kurumlarıdır :

MADDE 32. — Millî Eğitim Komisyonunun 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

VIII - Güzel sanatlar eğitimi :

VIII. — Güzel sanatlar eğitimi :

MADDE 33. — Tasarının 32 nci maddesi 33 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Tasarının 32 nci maddesi 33 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

D) Yüksek öğretim

D) Yüksek öğretim

I - Kapsam :

I. — Kapsam :

MADDE 34. — Tasarının 33 ncü maddesi 34 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. — Tasarının 33 ncü maddesi 34 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II - Amaç ve görevler :

II. — Amaç ve görevler :

MADDE 35. — Tasarının 34 ncü maddesi 35 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. — Tasarının 34 ncü maddesi 35 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

mun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;

5. Araştırma ve incelemelerinin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;

6. Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamu oyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır.

III. - Kuruluş :

a) Yüksek öğretim kurumları :

MADDE 35. — Yüksek öğretim kurumları şunlardır :

1. Üniversiteler,
2. Akademiler,
3. Yüksek okullar.

Üniversiteler bilim adamı, araştırmacı, yüksek öğretime öğretim üyesi ve üretim ve hizmet birimlerinde üs düzeyde yönetimi ve denetimi sağlayan elemanlar; akademi ve yüksek okullar da yüksek düzeyde uygulayıcı meslek elemanları yetiştirirler.

Yüksek öğretim kurumlarının amaçları ve kuruluş, işleyiş ve öğretim üye ve yardımcıları ile ilgili esasları, üniversiteler, akademiler ve yüksek okullar kanunlarında düzenlenir.

b) Yüksek öğretimin düzenlenmesi :

MADDE 36. — Yüksek öğretim, millî eğitim sistemi çerçevesinde, öğrencileri lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerinde yetiştiren bir bütünlük içinde düzenlenir.

Bu bütünlük içinde çeşitli görevleri yerine getiren ve farklı seviyelerde öğretim yapan kuruluşlar bulunur.

Farklı seviyeler ve kuruluşlar arasında öğrencilere kabiliyetlerine göre, yatay ve dikey geçiş yolları açık tutulur.

IV. - Yüksek öğretimin paralı oluşu :

MADDE 37. — Yüksek öğretim paralıdır. Başarılı olan fakat maddî imkânları elverişli olmayan öğrencilere burs, kredi, yatılılık ve benzeri imkânlar sağlanır.

Ücretler ve burs ve kredi verme ile ilgili esaslar, Maliye Bakanlığı ile birlikte hazırlanacak yönetmelikle tespit edilir.

Bazı alanlar için mecburî hizmet karşılığı öğrenci yetiştirilmesi hakkındaki hükümler saklıdır.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştirmesi)

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirmesi)

III - Kuruluş :

a) Yüksek öğretim kurumları :

MADDE 36. — Yüksek öğretim kurumları şunlardır :

1. Üniversiteler,
2. Akademiler,
3. Yüksek okullar,

Yüksek öğretim kurumlarının amaçları ve açılış, kuruluş, işleyiş ve öğretim üye ve yardımcıları ile ilgili esasları, üniversiteler, akademiler ve yüksek okullar kanunlarında düzenlenir.

1975 yılında kapatılması kesinleşmiş olan yüksek tekniker okullarının ve bu okullardan mezun olmuş bulunanların durumları, 7 nci Millî Eğitim Şûrasının teknikerlerle ilgili kararlarına göre yeniden düzenlenir.

b) Yüksek öğretimin düzenlenmesi;

MADDE 37. — Tasarımın 36 ncı maddesi 37 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

IV. — Yüksek öğretimin paralı oluşu :

MADDE 38. — Yüksek öğretim paralıdır. Başarılı olan fakat maddî imkânları elverişli olmayan öğrencilere burs, kredi, yatılılık ve benzeri imkânlar, ilgili bakanlık ve kuruluşların işbirliği ile sağlanır.

Öğrencilerden alınacak ücretler, her yüksek öğretim kurumunda kurulacak öğrenci fonuna yatırılır. Bu fon, öncelikle başarılı ve muhtaç öğrenciler için burslara ve diğer yardımlara tahsis edilir. Bunun dışında bu fon sosyal, kültürel ve sportif tesislerin kurulması, işletilmesi, öğrencilere düşük fiyatla kitap ve teksir sağlanması amaçları için de kullanılabilir. Fo-

III. — Kuruluş :

a) Yüksek öğretim kurumları :

MADDE 36. — Yüksek öğretim kurumları şunlardır :

1. Üniversiteler,
2. Akademiler,
3. Yüksek okullar,

Yüksek öğretim kurumlarının amaçları ve açılış, kuruluş, işleyiş ve öğretim üye ve yardımcıları ile ilgili esasları, üniversiteler, akademiler ve yüksek okullar kanunlarında düzenlenir.

b) Yüksek öğretimin düzenlenmesi :

MADDE 37. — Tasarımın 36 ncı maddesi 37 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

IV. — Yüksek öğretimin paralı oluşu :

MADDE 38. — Tasarımın 37 nci maddesi 38 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

V. - Yüksek öğretim planlaması :

MADDE 38. — Yüksek öğretimde, öğretim elemanlarından, tesislerden ve öğrencinin zamanından en verimli bir şekilde yararlanmayı mümkün kılacak ve çeşitli bölgelerdeki yüksek öğretim kurumlarının dengeli bir şekilde gelişmesini sağlayacak tedbirler alınır; yüksek öğretimin bütünü kapsayan ve orta öğretimle ilgisini sağlayan bir planlama düzeni kurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yaygın eğitim

I. - Kapsam, amaç ve görevler :

MADDE 39. — Yaygın eğitimin özel amacı, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş veya herhangi bir kademesinden çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,

1. Okuma - yazma öğretmen, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamak;
2. Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadî sosyal ve kültürel gelişmelerine uyumlarını sağlayıcı eğitim imkânları hazırlamak;
3. Millî kültür değerlerimizi koruyucu, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak;
4. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak;
5. Ekonomik gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek;
6. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak;
7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkânlar hazırlamak;
8. Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştiriş metni)

nun yönetim, işletme ve denetim esasları, kurumun yetkili organlarınca tespit edilir. Her yıl sonunda fondan artan meblâğ gelecek yılın fonuna eklenir.

Bazı alanlar için mecburi hizmet karşılığı ğrenci yetiştirilmesi hakkındaki hükümler saklıdır.

V. — *Yüksek ğretim Plnlaması :*

MADDE 39. — Tasarımın 38 nci maddesi 39 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yaygın Eğitim

Kapsam, amaç ve görevler :

MADDE 40. — Yaygın eğitimin özel amacı, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut, herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademededen çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,

1. Okuma - yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamak,

2. Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelerine uyumlarını sağlayıcı eğitim imkânları hazırlamak,

3. Millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,

4. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,

5. İktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama, şekil ve usullerini benimsetmek,

6. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,

7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulamalarıyla ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkânlar hazırlamak,

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştiriği)

V. — *Yüksek ğretim plânlaması :*

MADDE 39. — Tasarımın 38 nci maddesi 39 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yaygın eğitim

I. — Kapsam, amaç ve görevler :

MADDE 40. — Millî Eğitim Komisyonunun 40 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

II - Kuruluş :

MADDE 40. — Yaygın eğitim, örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak, gereğinde aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkânlarından yararlanacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenir.

Yaygın eğitim, genel ve mesleki teknik olmak üzere iki temel bölümden meydana gelir .Bu bölümler birbirini destekleyici biçimde hazırlanır.

III - Koordinasyon :

MADDE 41. — Genel yaygın eğitim alanında görev alan resmî, özel ve gönüllü kuruluşların çalışmalarındaki koordinasyon Millî Eğitim Bakanlığınca sağlanır.

Genel yaygın eğitim programlarının düzenleniş şekli yönetmelikle tespit edilir.

Mesleki ve teknik yaygın eğitim faaliyetlerini yürüten bakanlıklar ile özerk eğitim kurumları ve resmî ve özel işletmeler arasındaki işbirliği kanunla düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Öğretmenlik mesleği

I - Öğretmenlik :

MADDE 42. — Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.

Bu mesleğe hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır.

Yukarıda belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için, hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerde yatay ve dikey geçişlere de imkân verecek biçimde düzenlenir.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştiriş metni)

8. Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır.

II. — Kuruluş :

MADDE 41. — Tasarının 40 nci maddesi 41 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

III. — Koordinasyon :

MADDE 42. — Genel, meslekî ve teknik yaygın eğitim alanında görev alan resmî, özel ve gönüllü kuruluşların çalışmaları arasındaki koordinasyon Millî Eğitim Bakanlığınca sağlanır.

Genel yaygın eğitim programlarının düzenleniş şekli yönetmelikle tespit edilir.

Meslekî ve teknik yaygın eğitim faaliyetlerini yürüten Bakanlıklar ile özerk eğitim kurumları ve resmî ve özel işletmeler arasında Millî Eğitim Bakanlığınca sağlanacak koordinasyon ve işbirliğinin esasları kanunla düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Öğretmenlik mesleği

I. — Öğretmenlik :

MADDE 43. — Tasarının 42 nci maddesi 43 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirişi)

II. — Kuruluş :

MADDE 41. — Yaygın eğitim, örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak gereğinde aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkânlarından yararlanacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenir.

Yaygın eğitim, genel ve meslekî - teknik olmak üzere iki temel bölümden meydana gelir. Bu bölümler birbirini destekleyici biçimde hazırlanır.

III. — Koordinasyon :

MADDE 42. — Millî Eğitim Komisyonunun 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Öğretmenlik mesleği

1. — Öğretmenlik :

MADDE 43. — Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Millî Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler.

Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır.

Yukarıda belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için, hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisans üstü seviyelerde yatay ve

(Hükümetin teklifi)

II - Öğretmen yetiştiren kurumları açma yetkisi :

MADDE 43. — Öğretmenlik formasyonu veren üniversite ve akademiler dışındaki öğretmen yetiştiren kurumlar Millî Eğitim Bakanlığınca açılır.

III - Öğretmenlerin nitelikleri ve seçimi :

MADDE 44. — Öğretmen adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon bakımından aranacak nitelikler Millî Eğitim Bakanlığınca tespit olunur.

Öğretmenler, öğretmen yetiştiren kurumlardan, akademilerden ve üniversitelerin ilgili fakülte, enstitü ve bölümlerinden ve bunlara denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilen yurt dışı kurumlardan mezun olanlar arasından Millî Eğitim Bakanlığınca seçilirler.

Yüksek öğrenimleri sırasında pedagojik formasyon kazanmamış olanların ihtiyaç duyulan alanlarda, öğretmenliğe atanmaları halinde bu gibilerin adaylık dönemi içinde yetişmeleri için Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli tedbirler alınır.

Hangi derece ve türdeki eğitim, öğretim ve yönetim görevlerine, hangi seviye ve alanda öğrenim görmüş olanların ne gibi şartlarla seçilebilecekleri yönetmelikle düzenlenir.

IV - Öğretmenlerin bölge hizmeti :

MADDE 45. — Öğretmenlikte yurdun çeşitli bölgelerinde görev yapmak esastır. Hizmet bölgeleri bu bölgeler arası yer değiştirme esasları yönetmelikle düzenlenir.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştiriş metni)

II. — Öğretmen yetiştiren kurumları açma yetkisi :

MADDE 44. — Öğretmenlik formasyonu veren üniversite ve akademiler dışındaki öğretmen yetiştiren kurumlar Millî Eğitim Bakanlığınca açılır ve yönetilir.

Ancak, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren yüksek okullar Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığınca müştereken açılır ve yönetilir.

III. — Öğretmenlerin nitelikleri ve seçimi :

MADDE 45. — Öğretmen adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon bakımından aranacak nitelikler Millî Eğitim Bakanlığınca tespit olunur.

Öğretmenler, öğretmen yetiştiren kurumlardan, akademilerden ve üniversitelerin ilgili fakülte, enstitü ve bölümlerinden ve bunlara denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilen yurt dışı kurumlardan mezun olanlar arasından Millî Eğitim Bakanlığınca seçilirler.

Yüksek öğrenimleri sırasında pedagojik formasyon kazanmamış olanların ihtiyaç duyulan alanlarda, öğretmenliğe atanmaları halinde bu gibilerin adaylık dönemi içinde yetişmeleri için Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli tedbirler alınır.

Hangi derece ve türdeki eğitim, öğretim, teftiş ve yönetim görevlerine, hangi seviye ve alanda öğrenim görmüş olanların ne gibi şartlarla seçilebilecekleri yönetmelikle düzenlenir.

IV. - Öğretmenlerin bölge hizmeti :

MADDE 46. — Öğretmenlikte yurdun çeşitli bölgelerinde görev yapmak esastır.

Hizmet bölgeleri ve ihtiyaçlara göre bu bölgeler arası yer değiştirme esasları yönetmelikle düzenlenir.

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirişi)

dikey geçişlere de imkân verecek biçimde düzenlenir.

II. - Öğretmen yetiştiren kurumları açma yetkisi :

MADDE 44. — Öğretmenlik formasyonu veren üniversite ve akademiler dışındaki öğretmen yetiştiren kurumlar Millî Eğitim Bakanlığınca açılır ve yönetilir.

III. - Öğretmenlerin nitelikleri ve seçimi :

MADDE 45. — Millî Eğitim Komisyonunun 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV. - Öğretmenlerin bölge hizmeti :

MADDE 46. — Millî Eğitim Komisyonunun 46 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

V - Uzman ve usta öğreticiler :

MADDE 46. — Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ve hizmet içi yetiştirme kurs, seminer ve konferanslarında uzman ve usta öğreticiler de geçici olarak görevlendirilebilir.

Öğretimin tür ve seviyelerine göre uzman ve usta öğreticilerin seçimlerinde aranacak şartlar, görev ve yetkileri yönetmelikle tespit edilir.

VI - Öğretmenlerin hizmet içi yetiştirilmesi :

MADDE 47. — Öğretmenlerin daha üst öğrenim görmelerini sağlamak üzere yaz ve akşam okulları açılır veya hizmet içinde yetiştirilmeleri maksadıyla kurslar ve seminerler düzenlenir.

Yaz ve akşam okulları öğretmen yetiştiren kurumlarca açılır; bunlara devam ederek yeterli krediyi dolduran öğretmenlere o kurumun belge veya diploması verilir.

Millî Eğitim Bakanlığınca açılan kurs ve seminerlere devam edenlerden başarı sağlayanlara belge verilir. Bu belgelerin, öğretmenlerin atama, yükselme ve nakillerinde ne ölçüde ve nasıl değerlendirileceği yönetmelikle düzenlenir.

VII - Yurt içi ve yurt dışı yetiştirme imkânları :

MADDE 48. — Yurt içinde ve dışında daha üst öğrenim yapmak veya bilgi, görgü ve ihtisaslarını artırmak isteyen öğretmenlerin belli şartlarla, aylıklı ve aylıksız izinli sayılmaları sağlanır; bu şartlar, millî eğitim ihtiyaçları gözönünde tutularak, hazırlanacak yönetmelikle belirtilir.

VIII - Öğretmen konutları :

MADDE 49. — Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde, özellikle mahrumiyet bölgelerinde görevli öğretmenlere konut sağlanır.

Konutlar okul binaları ile birlikte eski ve yeni eğitim kurumlarının ihtiyaçlarına göre planlanır ve yapılır.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştiriş metni)

MADDE 47. — Görevlendirildikleri yerlerde gerekli eğitim kurumu bulunmayan öğretmenler ile emeklilerinin çocukları ve yetimlerinin, ilgi, istidat ve kabiliyetlerine göre öğrenim görmeleri Devletçe sağlanır.

Bu gibi çocuklar temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarında Millî Eğitim Bakanlığınca parasız yatılı olarak okutulurlar.

Bunlardan yüksek öğrenime devam hakkını kazanmış olanlara, Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak yönetmeliğine göre burs, kredi ve yurt gibi yardımlarından yararlanma imkânları sağlanır.

V. - Uzman ve usta öğreticiler :

MADDE 48. — Tasarının 46 ncı maddesi 48 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

VI. - Öğretmenlerin hizmet içi yetiştirilmesi :

MADDE 49. — Tasarının 47 nci maddesi 49 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

VII. - Yurt içi ve yurt dışı yetişme imkânları :

MADDE 50. — Tasarının 48 nci maddesi 50 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

VIII. - Öğretmen konutları :

MADDE 51. — Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde, özellikle mahrumiyet bölgelerinde görevli öğretmenlere konut sağlanır.

Konutlar okul binaları ile birlikte plânlanır ve yapılır.

Eski eğitim kurumlarının konut ihtiyacı bir plâna bağlanır ve bu konuların yapımı için,

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirişi)

V. - Uzman ve usta öğreticiler :

MADDE 47. — Tasarının 46 ncı maddesi 47 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

VI. - Öğretmenlerin hizmet içi yetiştirilmesi :

MADDE 48. — Tasarının 47 nci maddesi 48 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

VII. - Yurt içi ve yurt dışı yetişme imkânları :

MADDE 49. — Tasarının 48 nci maddesi 49 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

VIII. - Öğretmen konutları :

MADDE 50. — Millî Eğitim Komisyonunun 51 nci maddesi 50 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

DÖRDÜNCÜ KISIM

Okul binaları ve tesisleri

I - Okul yapıları :

MADDE 50. — Her derece ve türdeki eğitim kurumlarına ait bina ve tesisler çevrenin ihtiyaçlarına ve uygulanacak programların özelliklerine göre planlanır.

Bina ve tesisler tamamlanmadan eğitim kurumu açılmaz.

BEŞİNCİ KISIM

Eğitim araç ve gereçleri

I - Kapsam :

MADDE 51. — Eğitim araç ve gereçleri, eğitim kurumlarında kullanılacak ders kitapları ile öğretmen ve öğrencilere kaynak ve yardımcı olacak basılı eğitim malzemesini, millî eğitimin genel amaçlarının gerçekleşmesine yararlı olacak diğer eserleri ve eğitim araç ve gereçlerini kapsar.

II - Görev :

MADDE 52. — Millî Eğitim Bakanlığı, kendisine bağlı eğitim kurumlarının eğitim araç ve gereçlerini, gelişen eğitim teknolojisine ve program ve metotlara uygun olarak sağlamak, geliştirmek, yenileştirmek, standartlaştırmak, kullanılma süresini ve telif haklarını ve ders kitabı fiyatlarını tespit etmek, paralı veya parasız olarak ilgililerin yararlanmasına sunmakla görevlidir.

III - Görevin yerine getirilmesi :

MADDE 53. — Millî Eğitim Bakanlığı eğitim araç ve gereçlerini,

1. Hazırlamak, imal etmek ve satınalmak;
2. Kişilere veya kuracağı komisyonlara veya yarışmalar düzenleyerek hazırlatmak;
3. Özel kesimce hazırlananlar veya imal edilenler arasından seçmek veya tavsiye etmek suretiyle 52 nci maddede belirtilen görevini yerine getirir.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştiris metni)

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirisi)

her yıl Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesine gerekli ödenek konur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Okul binaları ve tesisleri

1. Okul yapıları :

MADDE 52. — Her derece ve türdeki eğitim kurumlarına ait bina ve tesisler çevrenin ihtiyaçlarına ve uygulanacak programların özelliklerine göre Millî Eğitim Bakanlığınca plânlanır ve yaptırılır.

Bu maksatla her yıl Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine gerekli ödenek konur.

Arsa temini ile okul bina ve tesislerinin yapım ve donatımında, Devletin azami imkânlarının kullanılmasında yanında vatandaşların her türlü yardımlarından da yararlanır ve yardımlar teşvik edilir ve değerlendirilir.

BEŞİNCİ KISIM

Eğitim araç ve gereçleri

I. - Kapsam :

MADDE 53. — Tasarının 51 nci maddesi 53 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II. - Görev :

MADDE 54. — Tasarının 52 nci maddesi 54 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

III. - Görevin yerine getirilmesi :

MADDE 55. — Tasarının 53 nci maddesi 55 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Okul binaları ve tesisleri

1. — Okul yapıları :

MADDE 51. — Millî Eğitim Komisyonunun 52 nci maddesi 51 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ KISIM

Eğitim araç ve gereçleri

I. - Kapsam :

MADDE 52. — Tasarının 51 nci maddesi 52 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II. - Görev :

MADDE 53. — Tasarının 52 nci maddesi 53 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

III. - Görevin yerine getirilmesi :

MADDE 54. — Tasarının 53 nci maddesi 54 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

IV - Ücret ödenmesi :

MADDE 54. — Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak veya hazırlatılacak eğitim araç ve gereçlerinin hazırlama, inceleme ve seçme işleri veya redaksiyonu ile görevlendirilecek kimselere ve teşkil edilecek jürilerin memur olmayan üyelerine ücret ödenir ve yarışmalarda derece alanlara ödül verilir.

Eğitim araç ve gereçlerinin kabulü, süresi, telif hakkı ve ücretlerle ilgili esaslar Maliye Bakanlığı ile birlikte hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM

Eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluk

I - Yürütme, gözetim ve denetim :

MADDE 55. — Eğitim ve öğretim hizmetinin, bu kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Millî Eğitim Bakanlığı sorumludur.

II - Yasaklık :

MADDE 56. — Askerî maksatlarla açılacak okullar hariç, bu kanun hükümlerine aykırı hiç bir eğitim faaliyetinde bulunulamaz.

III - Okul açma yetkisi :

MADDE 57. — Türkiye'de hiç bir örgün eğitim kurumu Millî Eğitim Bakanlığının izni olmaksızın açılmaz.

Millî Eğitim Bakanlığı veya diğer bir bakanlık tarafından açılmış veya açılacak örgün eğitim kurumları (askerî liseler dahil) ile özel eğitim kurumlarının derecelerinin tayini Millî Eğitim Bakanlığına aittir.

Askerî eğitim kurumlarının dereceleri Millî Savunma Bakanlığı ile birlikte tespit edilir.

Diğer bakanlıklara bağlı orta öğretim kurumlarının program ve yönetmelikleri, ilgili bakanlıkla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından birlikte yapılır ve Millî Eğitim Bakanlığınca onanır.

Yüksek okulların program ve yönetmelikleri (Harp Okulları hariç), Millî Eğitim Bakanlığının görüşü alınmak şartıyla, aidolduğu bakanlık tarafından hazırlanır ve Millî Eğitim Bakanlığınca incelenerek onanır.

Diğer bakanlıklara bağlı orta ve yüksek dereceli okullar Millî Eğitim Bakanlığının gözetim ve denetimine tabidir.

IV - Yurt dışı eğitim :

MADDE 58. — Türk vatandaşlarının yurt dışında eğitim, öğrenim ve ihtisas görmeleri ile ilgili Devlet hizmetlerinin düzenlenmesinden (askerî öğrenciler hariç), Millî Eğitim Bakanlığı sorumludur.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştiriş metni)

IV. - Ücret ödenmesi :

MADDE 56. — Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak veya hazırlanacak eğitim araç ve gereçlerinin hazırlama, inceleme ve seçme işleri veya redaksiyonu ile görevlendirilecek kimselere ve teşkil edilecek jürilerin memur olmayan üyelerine ücret ödenir ve yarışmalarda derece alanlara ödül verilir.

Eğitim araç ve gereçlerinin kabulü, süresi, telif hakkı ve ücretlerle ilgili esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM

Eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluk

I. - Yürütme, gözetim ve denetim :

MADDE 57. — Tasarının 55 nci maddesi 57 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II. - Yasaklık

MADDE 58. — Tasarının 56 nci maddesi 58 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

III. - Okul açma yetkisi :

MADDE 59. — Tasarının 57 nci maddesi 59 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

IV. - Yurt dışı eğitim :

MADDE 60. — Tasarının 58 nci maddesi 60 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirişi)

IV. - Ücret ödenmesi :

MADDE 55. — Millî Eğitim Komisyonunun 56 nci maddesi 55 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

ALTINCI KISIM

Eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluk

I. - Yürütme, gözetim ve denetim :

MADDE 56. — Tasarının 55 nci maddesi 56 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II. - Yasaklık :

MADDE 57. — Tasarının 56 nci maddesi 57 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

III. - Okul açma yetkisi :

MADDE 58. — Tasarının 57 nci maddesi 58 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

IV. - Yurt dışı eğitimi :

MADDE 59. — Tasarının 58 nci maddesi 59 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

YEDİNCİ KISIM

Son hükümler

I - Kenar başlıkları :

MADDE 59. — Bu kanunun madde kenar başlıkları, sadece ilgili oldukları maddelerin konusunu ve maddeler arasındaki sıralama ve bağlantıyı göstermekte olup kanun metnine dahil değildir.

II - Kaldırılan hükümler :

MADDE 60. — 1340 tarih ve 439 sayılı Orta tedrisat muallimleri kanununun 3 ncü maddesi, 22 . 3 . 1926 tarih ve 789 sayılı Maarif Teşkilâtına dair Kanunun 3 ncü ve 4 ncü maddeleri, 6 . 6 . 1949 tarih ve 5429 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okutturulacak ders kitaplarının seçilmesi, basılması ve dağıtılması hakkındaki kanun ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri, bu kanunun yayımı tarihinde, yürürlükten kalkar.

III - Yönetmelikler :

MADDE 61. — Bu kanunda sözü geçen yönetmelikler, Kanunda belirtilen genel amaç ve temel ilkelere uygun olarak Millî Eğitim Bakanlığınca, kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılır.

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştirii metni)

YEDİNCİ KISIM

Son hükümler

I. - Kenar başlıkları :

MADDE 61. — Tasarımın 59 ncu maddesi 61 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II. - Kaldırılan hükümler :

MADDE 62. — 1340 tarih ve 439 sayılı orta tedrisat muallimleri Kanununun 3 ncu maddesi, 22 . 3 . 1926 tarih ve 789 sayılı Maarif Teşkilâtına dair Kanunun 3 ve 4 ncu maddeleri 6 . 6 . 1949 tarih ve 5429 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okutturulacak ders kitaplarının seçilmesi, basılması ve dağıtılması hakkında Kanun, 5 . 1 . 1961 tarih ve 222 sayılı ilköğretim ve Eğitim Kanununun 69 ncu maddesi ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri, bu kanunun yayımı tarihinde, yürürlükten kalkar.

III. - Yönetmelikler :

MADDE 63. — Tasarımın 61 nci maddesi 63 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yüksek öğrenim kurumlarında öğrenci bulunanlar hakkında 38 nci madde hükmü uygulanmaz.

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirii)

YEDİNCİ KISIM

Son hükümler

I. - Kenar başlıkları :

MADDE 60. — Tasarımın 59 ncu maddesi 60 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II. - Kaldırılan hükümler :

MADDE 61. — 1340 tarih ve 439 sayılı orta tedrisat muallimleri Kanununun 3 ncu maddesi, 22 . 3 . 1926 tarih ve 789 sayılı Maarif teşkilâtına dair kanunun 3, ve 4 ncu maddeleri 6.6.1949 tarih ve 5429 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda okutturulacak ders kitaplarının seçilmesi, basılması ve dağıtılması hakkında kanun 5 . 1 . 1961 tarih ve 222 sayılı ilköğretim ve Eğitim Kanununun 69 ncu maddesi ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri, bu kanunun yayımı tarihinde, yürürlükten kalkar.

III. - Yönetmelikler :

MADDE 62. — Tasarımın 61 nci maddesi 62 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Millî Eğitim Komisyonunun geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

IV - Yürürlük :

MADDE 62. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

V - Yürütme :

MADDE 63. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

30 . 11 . 1972

Başbakan <i>F. Melen</i>	Devlet Bakanı Y. <i>H. Özalp</i>	Devlet Bakanı <i>İ. Arar</i>	Devlet Bakanı <i>Z. Baykara</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztürk</i>	Adalet Bakanı <i>F. Alpaslan</i>	Millî Savunma Bakanı <i>M. İzmen</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Kubat</i>
Dışişleri Bakanı <i>Ü. H. Bayülken</i>	Maliye Bakanı <i>Z. Müezzinoğlu</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>S. Özbek</i>	Bayındırlık Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Ticaret Bakanı <i>N. Talû</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>K. Demir</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>H. Özalp</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Karaöz</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Danışman</i>	Çalışma Bakanı <i>A. R. Uzun</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı V. <i>R. Danışman</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>N. Kodamanoğlu</i>
Turizm ve Tan. Bakanı <i>E. Y. Akçal</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>T. Toker</i>	Köy İşleri Bakanı <i>N. Sönmez</i>	Orman Bakanı <i>S. İnal</i>
Gençlik ve Spor Bakanı <i>A. Karaküçük</i>			

(Millî Eğitim Komisyonunun değiştirii metni)

IV - Yürürlük :

MADDE 64. — Tasarının 62 nci maddesi 64 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

V - Yürütme :

MADDE 65. — Tasarının 63 ncü maddesi 65 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Bütçe Plân Komisyonunun değiştirii)

IV. - Yürürlük :

MADDE 63. — Tasarının 62 nci maddesi 63 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

V. - Yürütme :

MADDE 64. — Tasarının 63 ncü maddesi 64 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

